

มารยาทสากล

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

มารยาทสากล

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

ในการดำเนินกิจกรรมด้านต่างประเทศของรัฐสภา ซึ่งเป็นสถาบันนิติบัญญัตินั้น มีการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ทั้งในด้านทวิภาคีและพหุภาคี อาทิ การแลกเปลี่ยนการเยือนของบุคคลสำคัญระดับประธานรัฐสภา การพบปะสนทนากับเอกอัครราชทูตต่างประเทศ รวมถึงการเข้าร่วมประชุมรัฐสภานานาชาติ การเป็นภาคีร่วมกันในองค์กรสมาชิกรัฐสภาระหว่างประเทศ สมาชิกรัฐสภา จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับนานาประเทศและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของประชาคมโลกต่อประเทศไทย

ปัจจุบันรัฐสภามีภารกิจในการให้การรับรองบุคคลสำคัญจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการเดินทางไปเยือนรัฐสภาต่างประเทศอย่างเป็นทางการ และการเข้าร่วมประชุมรัฐสภานานาชาติ งานเลี้ยงรับรองนับเป็นส่วนสำคัญในการแสดงไมตรีจิตอันดีที่ประเทศเจ้าภาพมีต่อบุคคลสำคัญผู้มีเกียรติอันจะนำไปสู่ความร่วมมืออันดี และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะยังประโยชน์ให้เกิดแก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม

เพื่อให้การดำเนินความสัมพันธ์ด้านต่างประเทศของสมาชิกรัฐสภาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง และสมเกียรติ คณะทำงานจึงได้จัดทำคู่มือมารยาทสากล

อันประกอบด้วยมารยาททางการทูต การเข้าร่วมงานเลี้ยงรับรอง การแต่งกาย มารยาทในการเข้าร่วมงานพิธีการ มารยาทในการรับประทานอาหาร ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นสากล มีแบบแผนที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือมารยาทสากลจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจด้านต่างประเทศของสมาชิกรัฐสภา อีกทั้งช่วยให้เกิดการเรียนรู้มารยาทสังคมที่เป็นสากลและปฏิบัติได้ถูกต้อง ก่อให้เกิดผลดีต่อภาพพจน์ของตนเองในการประสานวัฒนธรรมประจำชาติกับวัฒนธรรมสากล

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 มารยาทสากล	1
ความหมายของมารยาท	2
วัตถุประสงค์ของมารยาท	4
มารยาทในการแนะนำให้รู้จักกัน	6
มารยาทในการเข้าร่วมงานพิธีการ	23
มารยาทในการเข้าร่วมในงานเลี้ยงรับรอง	36
มารยาทในการรับประทานอาหารแบบไทย	38
การเลี้ยงอาหารกึ่งแบบสากล	39
บทที่ 2 การจัดงานเลี้ยงรับรอง	43
การตอบรับบัตรเชิญ	46
การแต่งกาย	47
- มารยาทในการแต่งกาย	47
- แบบแผนการแต่งกายสากลในโอกาสต่าง ๆ	50
การแนะนำตัวในการเข้าร่วมงานเลี้ยง	59
ก่อนเข้าโต๊ะอาหาร	60

การเข้าโต๊ะอาหาร	61
การจัดเครื่องใช้สำหรับการเลี้ยงอาหารที่เป็นแบบพิธี	63
- อุปกรณ์ในการรับประทานอาหาร	64
- ลำดับการเสิร์ฟอาหาร	68
มารยาทในการรับประทานอาหาร	73
เทคนิคพิเศษในการรับประทานอาหารชนิดต่าง ๆ	79
การจับมีด ส้อม และช้อน	82
การจับและถือแก้วเครื่องดื่ม	87

บทที่ 3 มารยาทในการเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศ	91
--	----

บทที่ 1

มารยาทสากล

1. ความเบื้องต้น

"มารยาทสากลในการเข้าสังคม" ถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ส่วนหนึ่งเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ส่วนหนึ่งก็เพื่อความก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติ การเป็นผู้ที่มีมารยาทที่ดีย่อมเป็นผู้ที่น่าชอบพอรักใคร่ น่าเคารพ และน่าคบค้าสมาคมด้วย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะยังประโยชน์ให้เกิดแก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม ทั้งจะช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของตนเองอีกด้วย

อันที่จริง ขอบเขตเกี่ยวกับมารยาทสากลในการเข้าสังคมนั้น มีความละเอียดลึกซึ้ง กว้างขวางยิ่งนัก ต้องอาศัยเวลาในการศึกษา และต้องมีความใส่ใจ ฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการยากที่จะนำมากล่าวให้หมดโดยสมบูรณ์ได้ แต่จะพยายามเลือกเฟ้นเฉพาะส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่การงานและการวางตัวของผู้เฝ้าศึกษาอันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานต่อไป ต้องขอให้ระลึกไว้แต่เบื้องต้นนี้ด้วยว่า กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่นำมากล่าวในที่นี้ เป็นแนวปฏิบัติแบบสากล อันเป็นแบบแผนที่นิยมและยอมรับกันแล้วในหมู่อารยชน จะไม่ขอนำเอามารยาทตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยหรือ

ของชาติหนึ่งชาติใดเป็นเฉพาะมากแล้วให้เสียเวลา โดยเฉพาะมารยาทของไทยนั้น ท่านทั้งหลายได้ทราบและคุ้นเคยมาเป็นอย่างดีอยู่แล้ว

การทูตเป็นสถาบันเก่าแก่ที่สุดสถาบันหนึ่งของสังคมมนุษย์ วิวัฒนาการทางการทูตได้ดำเนินมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง ได้หล่อหลอมขนบธรรมเนียมประเพณีก่อให้เกิดระเบียบแบบแผนในการติดต่อระหว่างชุมชนและเผ่าพันธุ์มนุษย์มาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นรูปแบบกฎเกณฑ์สากลที่ยอมรับนับถือให้เป็นครรลองในการปฏิบัติทางการทูตระหว่างกันและวิวัฒนาการมาเป็นมารยาทสังคมทั่วไปสำหรับอารยชนปฏิบัติสืบกันมาอย่างยาวนานจวบจนทุกวันนี้

2. ความหมายของคำว่า มารยาท (Etiquette)

มารยาท หมายถึง กิริยา วาจา ที่ถือว่าสุภาพเรียบร้อย พิจารณาจากคำจำกัดความนี้ มารยาทหมายถึงการ แสดงออก จะด้วยกิริยาหรือวาจาก็ตาม หากถือกันว่าสุภาพเรียบร้อยก็เป็นมารยาท ถ้าไม่ถือว่าสุภาพเรียบร้อยก็ไม่เป็นมารยาท ประเด็นสำคัญในเรื่องมารยาท ก็คือ การถือหรือไม่ถือว่าการกระทำหรือถ้อยคำวาจาใด ที่แสดงออกมาเป็นการสุภาพเรียบร้อยหรือไม่ ในสังคมหนึ่งอาจถือว่าการปฏิบัติอย่างหนึ่งเป็นการสุภาพเรียบร้อย แต่ในขณะที่เดียวกันในอีกสังคมหนึ่งอาจถือเป็นอย่างอื่นก็ได้ ฉะนั้น วัฒนธรรมของสังคมในพื้นที่ใดถืออย่างไร ก็ต้องเป็นไปตามนั้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ การเรอด้วยเสียงดัง

ต่อหน้าบุคคลอื่นในงานเลี้ยงที่จัดอย่างเป็นแบบพิธี สำหรับสังคมไทยถือว่าเป็นการไว้มารยาทอย่างไม่น่าให้อภัย แต่บางประเทศในภาคตะวันออกกลางกลับถือเป็นมารยาทที่ดีซึ่งแขกผู้มีเกียรติของงานเลี้ยงนั้นควรแสดงออกมาให้ปรากฏเพราะเป็นการแสดงถึงการได้รับประทานอาหารอย่างเต็มอิ่มสมตามเจตนาารมณ์ของเจ้าภาพที่จัดการเลี้ยงให้แก่ตน และการกระทำนั้นยังเป็นการแสดงออกถึงความขอบคุณต่อเจ้าภาพด้วย

ในแต่ละสังคมและแต่ละวัฒนธรรมต่างก็มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีข้อกำหนดในเรื่องมารยาทต่าง ๆ กันไป แต่ก็มีมารยาทบางประการที่สังคมทั้งหลายในโลกยอมรับร่วมกันถือเป็นข้อปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เรียกว่า “มารยาทสากล”

คนทั่วไปมักจะทึกทักเอาเองเสมอว่า การมีมารยาทดีนั้น จำเป็นเฉพาะนักการทูต หรือบุคคลที่มีตำแหน่งใหญ่โตที่จะต้องติดต่อกับผู้คนต่างชาติต่างภาษาข้ามวัฒนธรรมแต่แท้ที่จริงแล้วเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ไม่มีผู้ใดจะปฏิเสธการมีกิริยามารยาทที่ดี แม้จะเพียง ผิวผินเพียงใดก็ตาม เพราะเป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์แต่ฝ่ายเดียว หาโทษไม่มี การปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม การมีอัธยาศัยไมตรี การมีกิริยามารยาทดีงาม จะเป็นเครื่องจูงใจให้น่าคบหาสมาคม และในทางตรงกันข้ามผู้ที่ปฏิบัติสิ่งใด ๆ โดยไม่ถูกต้อง ทำให้คนอื่นไม่พอใจหรือ โกรธเคืองย่อมจะเสียประโยชน์อย่างแน่นอน

คำว่า "มารยาท" นั้น มีความหมายในเชิงพฤติกรรม คือ เป็นการบ่งชี้ถึงพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นการแสดงออกทางร่างกาย เช่น การมีกริยาวาจาที่สุภาพเรียบร้อยก็จัดว่าเป็นมารยาทอย่างหนึ่ง แต่มารยาทมิได้หมายเพียงเฉพาะเท่านั้น หากหมายรวมถึงการประพฤติปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายระเบียบขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมโดยทั่วไปอีกด้วย สังคมมนุษย์ในโลกแตกต่างกันเป็นหลายเชื้อชาติ หลายภาษา และหลายศาสนา มีขนบธรรมเนียมประเพณีเฉพาะของตนแตกต่างออกไป และการแสดงออกทั้งหลายก็แตกต่างกันไปตามความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถือปฏิบัติสืบต่อกัน มาสุดแล้วแต่เหตุและผลของแต่ละหมู่เหล่า การแสดงออกที่ได้รับการอบรมให้ตรงตามความนิยมแห่งสังคม คือ **มารยาท**

3. วัตถุประสงค์ของมารยาท

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของมารยาทไม่ว่าจะเป็นมารยาทของสังคมใดมีอยู่ ๕ ประการ คือ เพื่อความปลอดภัย เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเป็นการให้เกียรติกัน เพื่อแสดงอัธยาศัยและเพื่อความสะดวกสบาย อาจมีวัตถุประสงค์อื่นเป็นพิเศษแต่ก็มีไม่มากนัก

3.1 มารยาทกำหนดขึ้นไว้เพื่อความปลอดภัย
วัตถุประสงค์นี้เป็นเรื่องสำคัญที่สุดของมารยาท ดังจะเห็นได้จากมารยาททั่วไป เช่น

- การทักทายในทุกวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นการทักทายด้วยกิริยาหรือวาจาล้วนมีความหมายเป็นการให้ความปลอดภัยทั้งสิ้น

- การยืนและการนั่งที่ถูกต้อง การต้อนรับ การเดิน มีกฎเกณฑ์ที่แสดงออกถึงการให้ความปลอดภัยที่ผู้น้อยจะต้องแสดงต่อผู้ใหญ่ ชายแสดงต่อหญิง

- การต้อนรับ การแสดงออกในการเยี่ยมเยียนหรือในการเลี้ยงรับรองใด ๆ เจ้าภาพจะต้องจัดที่นั่งให้แขกได้รับความปลอดภัยเสมอ

3.2 มารยาทกำหนดขึ้นเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย วัตถุประสงค์ข้อนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลเบ็ดเสร็จของวัตถุประสงค์ทั้งปวงของมารยาทก็ได้ กล่าวคือ เมื่อมีการกำหนดมารยาทขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดก็ตาม เมื่อสังคมยอมรับถือเป็นหลักปฏิบัติร่วมกันในทุกด้านแล้วในที่สุดก็จะทำให้สังคมนั้นมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

3.3 มารยาทกำหนดขึ้นเพื่อเป็นการให้เกียรติกัน เรื่องนี้จะสังเกตได้จากการถือลำดับอาวุโสและการมีสัมมาคารวะ เป็นเรื่องสำคัญที่มีระเบียบปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเสมอ ทั้งยังเป็นหลักการสำคัญที่ถือปฏิบัติในเรื่องพิธีการทั้งปวงของสังคมด้วย

3.4 มารยาทกำหนดขึ้นเพื่อเป็นการแสดงอัธยาศัย วัตถุประสงค์ของมารยาทข้อนี้เป็นเรื่องของสำนึกใน

คุณธรรมที่ผู้มีการยาทจะต้องมีอยู่เสมอ ผู้ใดมีอัธยาศัยก็จะแสดงออกด้วยการมีมารยาทดีเสมอ

3.5 มารยาทกำหนดขึ้นเพื่อความสะดวกสบาย วัตถุประสงค์ข้อนี้เป็นเรื่องที่เราอาจเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่เป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้สังคมมีความเป็นอยู่สงบราบรื่น สมาชิกของสังคมต่างรักษามารยาทด้วยการงดเว้นการกระทำที่อาจก่อความไม่สะดวกสบายต่อบุคคลอื่นในสังคม แม้ในเรื่องเล็กน้อยถึงดเว้นหากจะกระทำให้สิ่งใดที่อาจกระทบต่อความสะดวกสบายของผู้อื่นก็จะต้องขออนุญาต และหากได้ทำไปแล้วก็ต้องมีการขออภัยหรือขอโทษจึงจะเป็นการรักษา มารยาท

4. มารยาทในการแนะนำให้รู้จักกัน

4.1 มารยาทสากล

สังคมไทยคบหาสมาคมกับชาวต่างชาติมาตลอด และปรับตนเองให้เข้ากับธรรมเนียมประเพณีสากลได้เป็นอย่างดี โดยประยุกต์สิ่งดี ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสากลมาใช้ประกอบกับสิ่งที่มีอยู่แล้วในสังคมไทย มารยาทสากลเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ไทยรับเข้ามาประยุกต์ใช้

มารยาทสากล มีพื้นฐานเกิดมาสำหรับสังคมของชาวยุโรป ที่มีภูมิอากาศแตกต่างจากธรรมชาติของบ้านเมืองไทย อากาศในยุโรปหนาว ฝรั่งจึงไม่นั่งหรือนอนกับพื้นชาวยุโรป ใช้ชีวิตโดยมีเก้าอี้ โต๊ะ และเตียงเป็นอุปกรณ์ สิ่งใดทำให้เกิด

ความอบอุ่นได้ สิ่งนั้นย่อมเป็นที่ปรารถนาของคนทั่วไป มีการแสดงอัธยาศัยในการต้อนรับในลักษณะเป็นการต้อนรับอย่างอบอุ่น (Warm welcome) ในขณะที่ชาวไทยให้การต้อนรับผู้มาเยือนโดยให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข แต่ในสังคมไทยปัจจุบัน แม้คนไทยด้วยกันเองก็ยังแสดงอัธยาศัยระหว่างกันอย่างอบอุ่น เพราะคนไทยมักจะละเลยหลักการและเหตุผลตามธรรมชาติโดยใช้วิธีลอกเลียนแบบอย่างง่าย ๆ ไม่ต้องคำนึงถึงความหมายแท้จริงเสียเป็นส่วนใหญ่

แต่บางอย่างเรารับมาด้วยเหตุผลและได้ปรับเข้ากับวิถีชีวิตแบบไทยหรือที่ไทยเราเข้าใจได้คืออยู่แล้ว เพียงแต่อาจไม่เข้าใจถึงหลักการและเหตุผล ซึ่งเป็นที่มาของการกระทำนั้น จึงได้ปฏิบัติกันไปด้วยความเชื่อที่อาจแตกต่างจากหลักการเดิมอย่างที่จะเข้าใจกันไม่ได้เลย แม้ในเรื่องง่ายที่สุด ผลที่คาดหวังอาจจะออกมาไม่ดีก็ได้ เช่น ในการแสดงอัธยาศัยในการให้บริการของบุคลากรขององค์กรที่ได้รับประกาศนียบัตร ISO 9002 ฝรั่งได้กำหนดการปฏิบัติเบื้องต้นที่ผู้ให้บริการต้องปฏิบัติในลำดับแรกที่ต้อนรับผู้มาขอรับบริการด้วยคำง่าย ๆ ๙ คำ คือ มองหน้า สบตา ยิ้ม ทักทาย ใต้ถาม ตอบคำถาม ให้คำแนะนำ กล่าวคำขอบคุณ และกล่าวคำอำลา ซึ่งฝรั่งคิดว่าจะได้ผลดีที่สุดและคนไทยก็เห็นด้วย

แต่ถ้าเราพิจารณากันแล้ว จะพบว่า การปฏิบัติให้ได้ผลสมบูรณ์อย่างแท้จริงนั้น ต้องสร้างความเข้าใจกันอีกมาก

เพราะเพียงแค่นี้เริ่มต้นด้วยคำว่ามีหน้าก็อาจเกิดปัญหาได้แล้ว เพราะฝรั่งมองหน้ากันได้เป็นปกติ แต่การมองหน้าของคนไทยนั้นมีความเสี่ยงต่อความเจ็บตัวได้อย่างที่ฝรั่งคิดไม่ถึง พอมาถึงคำว่าสบตา ฝรั่งกับไทยมีสำนึกต่างกันมากในเรื่องนี้ คนไทยพบผู้ใหญ่จะสบตาเพียงเล็กน้อย แล้วจะหลบตาด้วยความเคารพ แต่ฝรั่งเมื่อพบผู้ใหญ่จะต้องพยายามสบตาท่านมาก ๆ และถ้าท่านกำลังพูดกับเรา ใครไม่สบตาท่านจะกลายเป็นว่าเราไม่เคารพและไม่ฟังท่านไปเลย

แม้แต่การยิ้ม ยังต้องให้ฝรั่งมาสอนให้คนไทยยิ้มกันแล้ว ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยได้ชื่อว่าสยามเมืองยิ้ม แต่ฝรั่งก็มองยิ้มสยามของเราด้วยความสับสน แต่ก็ยังอุตส่าห์มาสอนให้คนไทยยิ้มจนได้

การทักทายก็เช่นเดียวกัน คนไทยไหว้กันอย่างมีความหมายลึกซึ้ง และตรงกับหลักการให้ความปลอดภัยของสากลอย่างแท้จริง แต่คนไทยเราเองกลับไม่เข้าใจ

มารยาทโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นมารยาทไทยหรือมารยาทสากลมักมีต้นแหล่งที่มาจากราชสำนักทั้งหลาย ซึ่งคนทั่วไปเห็นว่าเป็นสิ่งดี ก็ลอกแบบมาปฏิบัติสืบทอดกันจนกลายเป็นมาตรฐานไป แต่ก็สิ่งน่าสังเกตประการหนึ่ง ก็คือ พิธีการและมารยาทสากลส่วนใหญ่เกิดขึ้น จากหลักปฏิบัติของบรรดานักรบที่เราเรียกกันว่า "อัศวิน" สุภาพบุรุษผู้มีภาระหน้าที่สำคัญ คือ การให้ความพิทักษ์คุ้มครองผู้อ่อนแอที่ถูกรังแกหลายประเทศ ยังมีหน่วยที่เรียกว่า Gen d' Arm (ของ ดาร์ม - สุภาพบุรุษผู้ถือ

อาวูธ) บุคคลเหล่านี้ล้วนมีมารยาทดี และวัตถุประสงค์เบื้องต้นของมารยาทก็คือ ความปลอดภัย ดังจะเห็นได้จากการทักทายในรูปแบบต่าง ๆ มีที่มาจากเกี่ยวข้องกับการให้ความปลอดภัยกันทั้งสิ้น

4.2 การทักทายปราศรัย

ไม่น่าจะเป็นการบังเอิญ แต่เป็นหลักการที่ตรงกันของคนทั้งโลกที่เห็นหน้ากันเมื่อไรก็ต้องแสดงความห่วงใยในความปลอดภัยของอีกฝ่ายหนึ่งเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยกิริยาหรือวาจา และไม่จำเป็นว่าการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชาติใด

- การทักกันด้วยกิริยา มักจะเป็นการแสดงออกที่มีนัยความหมายว่าตนได้ให้ความปลอดภัย ต่อผู้ได้รับการทักทายแล้ว
- การทักกันด้วยวาจา มักจะมีนัยความหมายแสดงถึงอหิยาศัยที่ห่วงใยในความปลอดภัยของผู้ได้รับการทักทายเสมอ

การทักทายปราศรัยเป็นมารยาทสำคัญ ผู้ทักทายที่เข้าใจความหมายและรู้วิธีปฏิบัติในการทักทายอย่างแท้จริง จะสามารถสื่อไมตรีไปสู่ผู้ได้รับการทักทาย เป็นที่ประทับใจในทันทีที่แสดงออก มิตรภาพจะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ผู้ที่ไม่เข้าใจสาระสำคัญในเรื่องนี้จะแสดงนัยความหมายออกมาในขณะที่ปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ หรือบางทีก็กลายเป็นการกระทำที่ไม่มี

ความหมายไปเลย โปรดสังเกตตัวอย่างคำทักทายที่เป็นวัฒนธรรม
พื้นบ้านแท้จริง ต่อไปนี้

“ไปไหนมา” คนไทยแต่เดิมทักกันว่า ไปไหนมา เพราะคนไทยมีวิถีชีวิตอยู่กับเห่าเฝ้ากับเรือน ถ้าใครพบผู้อื่นนอกบ้าน ซึ่งเป็นการผิดปกติและอาจเสี่ยงภัยอันตราย จึงถามกันเช่นนั้น เพื่อแสดงว่ามีอัธยาศัย ห่วงใยในความปลอดภัยของเพื่อนที่ออกจากบ้าน ซึ่งอาจไปเสี่ยงภัยหรือตกระกำลำบาก โดยไม่ได้ต้องการคำตอบตามความเป็นจริง คำตอบที่ได้รับจึงมักเป็นคำว่า “เปล่า” ซึ่งไม่เป็นความจริงหรือไม่มีความหมายเสียด้วยซ้ำไป

“กินข้าวแล้วหรือยัง” คนจีนทักกันว่า กินข้าวแล้วหรือยัง ก็เพราะในประวัติศาสตร์ของจีนช่วงหนึ่ง ประชาชนอดอยากถึงขนาดอดตาย เมื่อพบกันจึงทักทายกันด้วยอัธยาศัย ห่วงใยในความปลอดภัยของเพื่อนที่อาจอดตาย คำตอบที่ได้รับคือ “กินแล้ว” แม้ยังไม่ได้กินก็ต้องตอบว่ากินแล้วเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งสบายใจ

“เป็นอย่างไรบ้าง” – “สบายดีหรือ” (How are you?) ฝรั่งเศสทักกันเช่นนี้ เพื่อแสดงว่ามีอัธยาศัยห่วงใยในความปลอดภัยของเพื่อน ที่อาจเจ็บไข้ได้ป่วย เพราะอากาศหนาวในยุโรปทำให้เจ็บป่วยได้ง่าย ก็มีหลักการเช่นเดียวกัน คำตอบที่ได้รับก็คือ “ขอบคุณ สบายดี” แม้เจ็บป่วยก็ยังคงตอบว่าสบายดีเสมอ

การหักทลายด้วยกิริยาก็มีลักษณะและ
วัตถุประสงค์ทำนองเดียวกัน คือ มีนัยความหมายเป็นการให้
ความปลอดภัยระหว่างกัน โดยผู้น้อยแสดงออกด้วยกิริยาที่มีนัย
ความหมายเป็นการยอมรับอำนาจของผู้มีอาวุโสสูงกว่า หรือแสดง
ว่าตนไม่เป็นอันตรายต่อผู้ใหญ่นั้น และฝ่ายผู้มีอำนาจจะ
แสดงออกถึงการลดอำนาจเพื่อให้ความปลอดภัยแก่ผู้มีสถานะ
ด้อยกว่า

“การโค้งคำนับ” เป็นมารยาทในการหักทลาย ซึ่ง
ความจริงพัฒนามาจากการที่ในยุโรปมีอากาศหนาว คนทั่วไปนั่ง
กับพื้นไม่ได้ ต้องยืน ใครก็ตามขณะยืนอยู่ ถ้ากษัตริย์
เสด็จมาเขาห้ามมองพระองค์ เพราะถ้าเห็นหากคิดร้ายก็สามารถ
ลอบทำร้ายพระองค์ได้ การไม่มองด้วยการหลบตาลงหรือมองไป
ทางอื่นก็ยังไม่เป็นที่ไว้วางใจ จึงต้องบังคับให้ทุกคนก้มหน้าลงมอง
พื้นดินให้เห็นชัดเจนว่าไม่ได้มอง ครั้นปฏิบัติมานานเข้า ความหมาย
ก็เพี้ยนไป กลายเป็นการแสดงความเคารพ

“การโค้งคำนับ” นี้ ชาวอังกฤษและชาวยุโรป
บางประเทศ เขาปฏิบัติด้วยการผงกศีรษะก้มลง มองพื้นโดยไหล่
ตั้งตรง ไม่น้อมไหล่โค้งลงด้วยเหมือนดังที่ชาติอื่นปฏิบัติ
การคำนับด้วยการผงกศีรษะในลักษณะนี้ แสดงให้เห็นถึงรูปแบบ
เดิมที่แท้จริงซึ่งเคยปฏิบัติกันมาก่อน

“วันทยหัตถ์” คือ การที่ทหารในเครื่องแบบ และ
สวมหมวกอยู่ด้วย ยกมือขึ้นแตะกระบังหมวกเรารู้ความหมายกัน

อยู่ทั่วไปว่า เป็นการแสดงความเคารพ แต่ที่มานั้นเกิดขึ้นจากที่ "อัศวิน" ในยุคก่อนสวมเกราะเหล็ก และสวม "หมวกเหล็กคลุมศีรษะ" (Helmet) เมื่อไปที่ไหนจะไม่มีใครเห็นหน้า ฉะนั้นเมื่อเข้าไปในพื้นที่ใด จึงต้องเปิดเฮลเมท ให้คนได้เห็นว่ามีผู้หนึ่งไม่ใช่ศัตรูหรือผู้อื่นอำพรางตัวมา ทหารทั้งหลายจึงปฏิบัติเช่นนั้นแม้มิได้สวมเฮลเมทก็ทำเสมือนกับสวมเฮลเมท พลเรือนทั่วไปที่สวมหมวกก็พลอยใช้การเปิดหมวกให้กันเป็นเครื่องหมายแสดงความเคารพหรือทักทายกันด้วย และเมื่อเข้าไปสู่อาคารบ้านเรือนของผู้อื่นอัศวินจะไม่สวมเฮลเมทและทหารก็จะถอดหมวกเสมอ

"การโค้งคำนับของนายทหารไทย" นายทหารสัญญาบัตรของไทยแสดงความเคารพในขณะไม่สวมหมวกด้วยการโค้งคำนับ ซึ่งเป็นแบบพิธีของเราเองจะเห็นความแตกต่างกันอย่างมาก เพราะนายทหารอังกฤษถ้าไม่ได้สวมหมวก จะไม่โค้งคำนับ แต่จะยกมือขวาแบหั้นออกมาข้างหน้า แตะตรงกรอบหน้าเหนือใบหู เพื่อแสดงว่าในมือข้างเจ้าไม่มีอาวุธ ท่านปลอดภัย พร้อมกับสั่นมือให้เห็นได้ชัดเจนซึ่งหลายคนจะไม่เข้าใจความหมายของการกระทำดังกล่าวถ้าไม่มีใครอธิบายให้ทราบ

"การจับมือทักทายกัน" ตามแบบยุโรป ก็มีที่มาจากพวกอัศวินเช่นเดียวกัน อัศวินคาดกระบี่สะพายดาบ เจอใครคนก็หวาดกลัว ฉะนั้นเมื่อจะทักทายใคร อัศวินจึงยื่นมือขวาที่สามารถจะชักดาบมาฆ่าหรือทำร้ายคนได้ ออกมาให้เป็นการแสดงความสุจริตใจว่ามาพบด้วยสันติไม่มีการใช้อาวุธคนที่กลัวอยู่แล้วก็

จะรีบจับมือไว้นั้น ไม่ให้โอกาสชักอาวุธทำร้ายได้ หรือถ้าต่างฝ่ายต่างมีอาวุธประจำกายต่างก็สละอำนาจของตนที่จะชักอาวุธมาทำร้ายกัน โดยต่างยื่นมือขวาให้แก่กัน และในที่สุดก็พัฒนามาเป็นการจับมือทักทายกันและพัฒनावิธีการและความหมายออกไปอีกหลายประการ

การจับมือทักทายในทางสังคมตามแบบสากล
ด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้วในการจับมือทักทายกัน จึงปฏิบัติตามหลักการต่อไปนี้

- ห้ามชายยื่นมือให้หญิงจับ เพราะหญิงเป็นฝ่ายมีเกียรติภูมิสูงกว่า จึงเป็นฝ่ายมีเอกสิทธิ์จะยื่นมือให้ชายจับหรือไม่ก็ได้ อาจปฏิบัติเพียงแต่ผงกศีรษะทักทายก็พอ
- ห้ามเด็กยื่นมือให้ผู้ใหญ่จับเป็นอันขาด ผู้ใหญ่เป็นฝ่ายมีอำนาจสูงกว่าจึงเป็นฝ่ายสละอำนาจด้วยการยื่นมือให้เด็กจับ
- ต่างฝ่ายต่างต้องบีบมือฝ่ายตรงข้ามให้กระชับถึงงามนิ้วหัวแม่มือ ใครบีบแรงเกินเป็นความก้าวร้าว ถ้าจับโดยไม่บีบมือเลยหรือบีบเบาเกินแสดงถึงความไม่จริงใจ
- Shake hands หมายถึง การเขย่ามือ จึงควรปฏิบัติด้วยการเขย่ามือกัน ๓ - ๗ ครั้ง

บางประเพณีอาจไม่เขย่ามือเลย เช่น ฝรั่งเศส
จับมือเน้นครั้งเดียวพอ

- ชายต้องปล่อยมือหญิง และเด็กปล่อยมือผู้ใหญ่ภายใน 5 วินาทีจับนานกว่านั้นเป็นการไม่สุภาพ
- แต่ผู้ใหญ่อาจสร้างสัมผัสที่สอง โดยวิธีแตะมือด้วยอีกมือหนึ่ง หรือแตะไหล่ด้วยอีกมือหนึ่ง จะสร้างความปลื้มปิติให้แก่เด็กได้มาก ที่เห็นเราให้ความเป็นกันเองและมีความเมตตา กรุณาต่อเด็กนั้น

เราควรทราบเหตุผลของมารยาทสากลบางประการ เพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้อง ดังนี้

ในเรื่องพิธีการและมารยาท มีหลักการสำคัญบางประการ คือ การรู้จักเคารพในเกียรติของบุคคลอื่น การเคารพสิทธิของผู้อื่นในขณะที่สำนึกในหน้าที่ของตนเป็นเรื่องของสุภาพชนที่มีผลให้เกิดระบบการจัดลำดับก่อนหลัง (การเข้าคิว) โดยไม่ต้องบังคับไม่ต้องมีผู้ควบคุม ซึ่งทำให้สังคมมีระเบียบเรียบร้อยระบบการเคารพในอาวุโส และการเคารพสิทธิผู้อื่นนี้ เป็นหลักการที่ถือปฏิบัติกันทั่วโลก จากหลักการดังกล่าว มีข้อปฏิบัติสำคัญที่สังคมสากลยึดถือสืบเนื่องมาตั้งแต่ยุคอัสควินจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

"การเคารพและให้เกียรติผู้อาวุโส" เป็นเรื่องสำคัญที่ถือปฏิบัติมาแต่โบราณ คำว่าผู้อาวุโสนี้มีความหมายได้หลายประการ บุคคลอาจมีอาวุโสสูงได้จากปัจจัยต่าง ๆ กัน อาจจะได้โดยกำเนิด โดยอายุโดยคุณวุฒิ ฯลฯ การปฏิบัติในเรื่องลำดับอาวุโสของบุคคลเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในพิธีการและมารยาทสากล คำว่า **แขกผู้มีเกียรติ (Dignitaries)** มีนัยเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ตลอด

"การให้เกียรติสตรี" เป็นหลักสำคัญยิ่งที่พวกอศวินถือปฏิบัติ ฉะนั้นประเพณี ที่สุภาพบุรุษจะต้องให้เกียรติสุภาพสตรีจึงถือปฏิบัติกันทั่วโลก ซึ่งคนไทยยังไม่ใคร่จะซาบซึ้งในเรื่องนี้ตราบเท่าที่สังคมไทยให้ความเคารพและยอมรับสตรีในฐานะเป็นผู้มีอิทธิพลอำนาจครอบงำสังคมไทยมาแต่โบราณ หลักฐานหลากหลายยังปรากฏอยู่จนบัดนี้

"การให้เกียรติผู้เป็นแขก" พิธีการและมารยาทในการต้อนรับ ถือว่าเป็นแขกจะต้องมีอาวุโสสูงกว่าเจ้าบ้าน ผู้ต้อนรับเสมอ เมื่อพ้นจากการเยี่ยมเยียนนั้นแล้ว แขกผู้นั้นอาจเป็นบุคคลธรรมดา แต่ขณะที่กำลังเป็นแขก เขาจะต้องนั่งเหนือเจ้าบ้านได้รับความเอาใจใส่จากเจ้าบ้านตลอดเวลาซึ่งเรื่องนี้ในสังคมไทยก็ถือปฏิบัติมาตลอด

1. การยืนขึ้นต้อนรับ ในมารยาทสากล เมื่อเราอยู่ในห้องหนึ่ง จะนั่งอยู่อย่างไรก็ตาม หากมีผู้ใหญ่เข้ามาในห้องนั้น

ทุกคนต้องยืนขึ้นต้อนรับซึ่งถือว่าเป็นการแสดงความเคารพด้วย
แต่

- ถ้าผู้ใหญ่ นั้นเป็นชาย หญิงไม่ต้องยืนขึ้นต้อนรับ
- ถ้าผู้ใหญ่ นั้นเป็นหญิง ทุกคน รวมทั้งหญิง
ด้วย ต้องยืนขึ้นต้อนรับ

- เมื่อประธานที่ประชุม เดินเข้ามาในห้องประชุม
ทุกคนในที่ประชุมต้องยืนขึ้นรับ

เหตุผลที่ต้องยืนขึ้นต้อนรับก็คือ มารยาท
มีวัตถุประสงค์สำคัญในเรื่องการให้เกียรติซึ่งถือสากันในเรื่องอาวุโส
และการมีสัมมาคารวะทันทีที่ผู้ใหญ่เข้ามา ใครนั่งอยู่ที่ใดก็ต้องสละ
สิทธิในที่นั่งของตนในขณะนั้น เพื่อว่าผู้ใหญ่จะได้เลือกนั่งในที่นั่งที่
เหมาะสมตามอาวุโสของตนซึ่งผู้รู้ในเรื่องพิธีการและมารยาทจะ
ทราบทันทีว่า ที่นั่งเกียรติยศอยู่ที่ไหน ไม่ว่าที่นั่งในห้องจะคับสน
เพียงใด ก็รู้ว่าที่นั่งใดเป็นที่นั่งเกียรติยศ คนอื่น ๆ ก็จะต้องเลื่อน
ที่นั่งของตนไปตามลำดับ

การยืนขึ้นแสดงความเคารพนี้ ในมารยาทไทยได้
นำเอาหลักสากลมาใช้ในหลายเรื่อง เช่น การเคารพเพลงชาติ
ธงชาติ และเครื่องหมายสัญลักษณ์ของชาติ การยืนขึ้นเคารพ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเจ้านายพระองค์อื่น ๆ รวมทั้ง
สัญลักษณ์แทนพระองค์ด้วย เช่น เพลงสรรเสริญพระบารมี
เพลงเกียรติยศประจำพระองค์ ธงมหาราช และธงประจำพระองค์
เจ้านายพระองค์อื่น ๆ

2 "การกำหนดเกียรติยศด้วยการจัดลำดับ ช้าย
ขวา หน้า หลัง" เรื่องนี้มาจากหลักการว่า ผู้มีเกียรติสูงย่อมได้
สิทธิก่อนผู้น้อย และหญิงมีเกียรติสูงกว่าชาย ย่อมได้สิทธิก่อน
ชาย จึงจะปรากฏหลักการต่าง ๆ เช่น

2.1 เมื่อนั่ง ยืน หรือเดิน ชายต้องอยู่ด้านซ้าย
ของหญิง และเด็กต้องอยู่ด้านซ้ายของผู้ใหญ่ เพื่อจะได้มีโอกาส
ช่วยเหลือ รับใช้เธอหรือท่านได้ ยกเว้นเมื่อมีภยันตรายอยู่ทาง
เบื้องขวา จึงสลับเปลี่ยนไปเดินทางขวาของเธอหรือท่านได้

2.2 เมื่อจะเข้าสถานที่หรือออกจากสถานที่
ชายต้องเปิดประตูให้หญิงเข้าก่อนออกก่อนและเด็กต้องเปิดประตู
ให้ผู้ใหญ่เข้าก่อนออกก่อน ยกเว้นสถานที่บางแห่งที่มีฝูงชน
พลุกพล่าน เมื่อเปิดประตูให้เธอหรือท่านเข้าไปแล้ว ต้องรีบตาม
เข้าไปเดินนำทันทีหรือในบางสถานการณ์ เช่น เข้าในสถานที่
ลิกลับน่ากลัว (เช่น ปราสาทผีสิง) ชายต้องแสดงความกล้าด้วยการ
เข้าก่อนและออกทีหลังเสมอ

2.3 สถานการณ์ใดที่มีการเสี่ยงภัย ชายผู้อ่อน
อาวูโสกว่าจะต้องรับความเสี่ยงนั้นก่อนหญิงและผู้อาวุโส

3. ผู้ต้อนรับต้องถือว่าผู้เป็นแขกมีเกียรติสูงกว่า
ตนเสมอ "ประเพณีมีมาแต่โบราณใครมาถึงเรือนชานต้อง
ต้อนรับ" โดยชาวไทยถือว่าแขกผู้มาเยือนเป็นผู้นำความเป็นมงคล
มาสู่เรือนของผู้ต้อนรับ ผู้แปลกหน้าที่พลัดบ้านพลัดเรือนหรือพลัด
ถิ่นมา ย่อมเกิดความรู้สึกว่าอยู่ในฐานะเสี่ยงภัยหรือขัดเงิน

ไม่สะดวกสบายเหมือนเมื่ออยู่ในบ้านของตน ฉะนั้น ในเมื่อเป็นการมาเยือนอันมิตรฝ่ายผู้เป็นเจ้าของที่ดินหรือเจ้าบ้าน ซึ่งมีอำนาจในถิ่นและในบ้านของตนเองอยู่แล้ว จึงมีหน้าที่ต้องให้ความปลอดภัยและความสะดวกสบายต่อผู้เป็นแขกอย่างเต็มที่เสมอ

4. การแนะนำบุคคลให้รู้จักกัน เป็นหน้าที่ของเจ้าบ้าน โดยเฉพาะเจ้าภาพหญิงที่จะแนะนำให้บุคคลที่มาพบกันในบ้านของตนได้รู้จักกัน และเป็นหน้าที่ของเจ้าภาพหญิงในงานเลี้ยงรับรองต่าง ๆ ที่จะแนะนำให้แขกที่ได้มาร่วมงานของตนได้รู้จักกัน การแนะนำเป็นจุดเริ่มต้นของการทักทายปราศรัย และการติดต่อสมาคมกันในรูปแบบอื่น ๆ การแนะนำบุคคลให้รู้จักกับบุคคลอื่นในโอกาสต่าง ๆ เป็นประเพณีปฏิบัติที่มีมานานแล้วและถือมาเป็นมารยาทสังคมขั้นต้น โดยอาจแบ่งได้เป็น ๒ ระดับ ได้แก่

4.1 ระดับทางการ (Formal) มักจะมีรูปแบบมีกำหนดไว้แน่นอนมีผู้ทำหน้าที่แนะนำและลำดับพิธีที่แน่นอนอยู่แล้ว เช่น การแนะนำในพิธีต้อนรับที่สนามบิน การแนะนำ ในพิธีต้อนรับที่ทำเนียบรัฐบาล หรือในการรับเสด็จ จะมีผู้ทำหน้าที่เบิกผู้เข้าเฝ้าฯ ทำหน้าที่ ตามแบบแผนที่กำหนดไว้

4.2 ระดับไม่เป็นทางการ (Informal) ในโอกาสต่าง ๆ โดยเฉพาะในงานสังคม (Social Occasion) เช่น ในงานเลี้ยงรับรอง (Reception) งานเลี้ยงสังสรรค์ ควรมีการแนะนำผู้ร่วมงานให้รู้จักกัน แม้ว่าจะป็นงานที่มีลักษณะเป็นกันเอง แต่เป็นสิ่งที่ต้อง

กระทำให้ถูกต้องตามธรรมเนียมสากลอันเป็นที่ยอมรับ ไม่ควรมองข้าม โดยมีหลักในการแนะนำ ดังนี้

- ควรแนะนำบุรุษให้สตรีรู้จักเสมอ โดยเอ่ยชื่อสตรีก่อนตัวอย่างเช่น “Mrs. Smith, may I introduce Mr. Jones, Second Secretary of the Australian Embassy. Mr. Jones, Mrs. Smith, First Secretary of the New Zealand Embassy.”
- ควรแนะนำผู้อาวุโสน้อยกว่าให้ผู้อาวุโสมากกว่ารู้จักเสมอ
- ควรแนะนำให้สตรีที่ยังไม่แต่งงานให้สตรีที่แต่งงานแล้วรู้จัก
- ในการแนะนำ อาจกล่าวนำด้วยชื่อของผู้อาวุโส / สตรีก่อนในลักษณะการขออนุญาต เพื่อให้มีความพร้อม จากนั้นจึงแนะนำชื่อของผู้อาวุโสหรือบุรุษที่ถูกแนะนำ และตามด้วยตำแหน่ง หรือในกรณีที่มีชื่ออาจแนะนำแต่เพียงตำแหน่งได้ แล้วจึงแนะนำชื่อและตำแหน่งของผู้อาวุโส หรือสตรี

- เวลาแนะนำให้รู้จักกัน ควรกล่าวแนะนำด้วยการเรียกชื่อบุคคลอย่างเต็มศักดิ์ คือ มีคำนำหน้าชื่อ + (ชื่อตัว) + ชื่อสกุล

โปรดอย่าลืม การเรียกชื่อบุคคลในที่มีการแนะนำตัว ต้องเรียกชื่อเต็มยศและครบถ้วน ต้องใช้คำนำหน้าชื่อให้ถูกต้องและเหมาะสม ไม่ว่าจะผู้ที่แนะนำหรือเจ้าภาพจะรู้จักมักคุ้นกับบุคคลเหล่านั้นเพียงใดก็ตาม และตามหลักสากลแล้ว ในฐานะผู้ที่มีอาวุโสกว่าและได้รับการแนะนำให้รู้จักก่อน ควรเป็นฝ่ายพูดทักทายนำก่อน ดังนี้

ก. การแนะนำชายให้หญิงรู้จัก

ต้องถือหลักกว่าหญิงเป็นคนเด่น ใคร ๆ ก็รู้จักเธออยู่แล้ว หรืออีกนัยหนึ่งหญิงเป็นฝ่ายมีเกียรติสูงกว่าชาย จึงต้องขออนุญาตเธอก่อนเมื่อจะแนะนำชายให้เธอได้รู้จัก

ผู้แนะนำ	- คุณรัตนาครับ ผมขออนุญาตแนะนำคุณสมชาย (ให้รู้จัก) ครับ คุณสมชายเป็น....
รัตนา	- ยินดีที่ได้รู้จักค่ะ คุณสมชาย
สมชาย	- เป็นเกียรติครับ (ไหว้ หรือสัมผัสมือหรือก้มศีรษะคำนับตอบ)
ผู้แนะนำ	- คุณรัตนาคเป็นศิลปิน ทางวิจิตรศิลป์ปะ

ข. เพศเดียวกันต้องแนะนำผู้น้อยให้ผู้ใหญ่รู้จัก

โดยถือหลักกว่าผู้ใหญ่เป็นคนที่ใคร ๆ ก็ต้องรู้จัก แต่เด็กอาจเป็นคนที่ผู้ใหญ่ไม่เคยได้รู้จักมาก่อนเลยต้องขออนุญาตท่านก่อน เมื่อแนะนำผู้น้อยให้ท่านรู้จัก

ผู้แนะนำ	- ท่าน อธิบตี ครับ ผมขอ
อนุญาตแนะนำคุณสมชาย
(ให้รู้จัก) ครับ
อธิบดี	- ยินดีที่ได้รู้จักครับ คุณสมชาย
(ยื่นมือให้สัมผัส)
สมชาย	- เป็นเกียรติครับ (สัมผัสมือ)
ถ้าผู้ใหญ่เพียงแต่ก้มศีรษะ
คนไทยด้วยกันผู้น้อย
ยกมือไหว้ผู้ใหญ่จะรับไหว้)

ค. เมื่อได้รับเชิญเป็นแขกในงานสังคม หาก

เจ้าภาพไม่ได้แนะนำให้รู้จักกัน ผู้เป็นแขกอาจแนะนำตนเองให้ผู้อื่นที่เป็นแขกร่วมในงานเดียวกันนั้นรู้จักได้ โดยถือหลักว่าเจ้าภาพเป็นผู้ค้ำประกันว่า แขกแต่ละคนที่มาร่วมงานเป็นคนดีที่ควรรู้จักและร่วมสังคมกันได้

ง. ถ้าเดินอยู่กับเพื่อนคนหนึ่งในถนนหนทาง และ
ในระหว่างทางพบเพื่อนอีกคนหนึ่ง ห้ามแนะนำให้เพื่อนทั้งสอง
รู้จักกัน

จ. ในงานที่มีการลีลาศ เจ้าบ้านหญิงอาจแนะนำ
ชายให้รู้จักหญิงได้โดยไม่ต้องขออนุญาตหญิงก่อนล่วงหน้า

ฉ. เพื่อนอาจแนะนำเพื่อนที่ไปพบกันในบ้านที่คุ้น
กันให้รู้จักกันได้ แต่ทางที่ดีให้เจ้าบ้านหญิงเป็นผู้แนะนำ
จะดีกว่า

ช. ในงานสังสรรค์เล็ก ๆ แยกอาจได้รับการ
แนะนำให้รู้จักกันโดยการเรียกแต่เพียงชื่อตัวก็ได้ แต่ในงานที่
เป็นแบบพิธีต้องต้องแนะนำโดยใช้ชื่อสกุลเสมอ

5. วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

- วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน แม้ในบางเรื่องแม้จะมี
วัตถุประสงค์และแนวทางในการปฏิบัติเช่นเดียวกันก็อาจแตกต่าง
กันในวิธีปฏิบัติ

- มารยาทในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ต้องคำนึงถึง
มารยาทตามประเพณีท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ

- เมื่อแสดงต่อบุคคลต่างชาติ ถ้าไม่แน่ใจให้ใช้
ประเพณีสากล

6. มารยาทในการเข้าร่วมพิธีการ (Ceremonials)

งานสังคมมีหลากหลายรูปแบบ แต่ถ้าเป็นงานที่ออกบัตรเชิญเมื่อใด ต้องถือว่าเป็นงานที่มีแบบพิธี (Formality) แล้วทั้งสิ้น และถ้าบัตรเชิญนั้นเจ้าภาพใช้ตำแหน่งในการเชิญ ต้องถือว่าเป็นงานทางการ (Official) ทั้งนี้ใครได้รับเชิญเข้าร่วมงานด้วยถือว่าเป็นผู้ได้รับเกียรติ และพร้อมกันนั้นแขกผู้มีเกียรติ (Dignitaries) ที่ไปร่วมงานก็ถือว่าเป็นผู้ที่ได้ไปร่วมให้เกียรติแก่งานด้วย

ในงานสังคมทั่วไป ผู้ร่วมงานสามารถใช้มารยาทไทยและประยุกต์ใช้มารยาทสากล ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตไทยได้อย่างคล่องตัว แต่ถ้าเป็นงานรัฐพิธีหรือพระราชพิธีแล้วจะผิดพลาดไม่ได้เลย ทั้งยังมีมารยาทพิเศษที่จำเป็นต้องปฏิบัติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การถวายบังคม การหมอบกราบ การถอนสายบัว การเอางาน ฯลฯ การใช้มารยาทพิเศษเหล่านี้ส่วนใหญ่เราผู้ปฏิบัติมักจะรู้วิธีการกันอยู่แล้ว แต่ถ้าได้มีการทบทวนให้เข้าใจกระจ่างขึ้นอาจจะทำให้การปฏิบัติครั้งต่อไปถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก็ได้

- การเข้าเฝ้าฯ

ไม่ว่าจะเป็นการเข้าเฝ้าฯ ในที่รโหฐาน หรือจะเป็นการเข้าแถวเฝ้าฯ รับเสด็จฯ ผู้เข้าเฝ้าฯ ต้องเตรียมสภาพกายและสภาพจิตให้ดีพร้อม มีชีวิตมีชีวาแต่งกายดีและถูกต้อง สุภาพเรียบร้อย

ส่งาน่าเลื่อมใส และพร้อมกันนั้น ต้องมีความสำรวมอย่างยิ่ง เพื่อแสดงความจงรักภักดีและถวายความเคารพอย่างสูงสุดแด่พระองค์

- การยืนเฝ้าอรับเสด็จ

ก่อนที่ขบวนเสด็จจะมาถึง ต้องเตรียมตัวให้พร้อม เมื่อขบวนมาถึงทุกคนต้อง ยืนตรง หันหน้าไปทางที่เสด็จมา เมื่อเสด็จผ่านหน้า ชาย ถวายคำนับ หญิง ถอนสายบัวแต่ถ้าเป็นข้าราชการหญิงแต่งเครื่องแบบจะถวายคำนับเช่นเดียวกับข้าราชการชายก็ได้ห้ามแสดงความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยการไหว้ พระองค์อาจจะทรงโบกพระหัตถ์ พระราชทานพรให้แก่ประชาชนที่มาอรับเสด็จก็ได้ แต่ห้ามประชาชนโบกมือให้พระองค์เป็นอันขาดทุกคนต้องอยู่ในอาการสำรวมด้วยความเคารพเสมอ

- การยืนเฝ้าฯ ในที่รโหฐาน

อาจเป็นการเข้าเฝ้าฯ เป็นคณะ หรือเนื่องในโอกาสใดก็ตาม เมื่อเสด็จออก ชายถวายคำนับ หญิงถอนสายบัว แต่ถ้าเป็นข้าราชการหญิงในเครื่องแบบอาจถวายคำนับเหมือนข้าราชการชายก็ได้ ทั้งคณะควรปฏิบัติพร้อมกัน

- การนั่งเฝ้าฯ ในที่รโหฐาน

ในกรณีที่ผู้เข้าเฝ้าฯ นั่งกับพื้น ให้นั่งพับเพียบ จะหันปลายเท้าไปทางขวาหรือซ้ายก็ได้แต่ต้องเก็บปลายเท้าให้เรียบร้อย เมื่อเสด็จออก ให้ผู้เข้าเฝ้าฯ ถวายความเคารพด้วยการกราบเท่านั้น ระวังที่นั่งเฝ้าฯ การนั่งพับเพียบด้านเดียว

อาจเมื่อยทนต์ไม่ได้ อาจเปลี่ยนท่าพับเพียบจากการหันเท้าหนึ่งไป อีกด้านหนึ่งซ้ายหรือขวาก็ได้ และจะต้องก้มลงกราบก่อน การเปลี่ยนท่านั่งทุกครั้ง ห้ามเปลี่ยนท่านั่งเป็นท่าอื่น

- การเข้าเฝ้าฯ ในที่ประชุมมหาสมาคม

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกำลังเสด็จมาถึง จะได้ยินเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมีทุกคนต้องลุกขึ้นยืนหันไปทางที่เสด็จ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินผ่านที่ประชุม ทุกคนต้องหันตามไปในทิศทางที่เสด็จ และเมื่อเสด็จผ่านผู้ที่ยืนตรงรับเสด็จอยู่นั้นจะต้องถวายคำนับ ให้ทันทีที่เสด็จขึ้นสู่ที่ประทับ ทุกคนต้องถวายคำนับพร้อมกัน ทรงรับความเคารพแล้วหากเพลงสรรเสริญพระบารมียังไม่จบจะทรงยืนอยู่จนกว่าเพลงสรรเสริญพระบารมีจะจบลงจึงจะประทับนั่ง ผู้เข้าเฝ้าฯ ทุกคนถวายคำนับ และจะนั่งลงได้ต่อเมื่อพระองค์ประทับนั่งแล้วเท่านั้น

6.1 การถวายความเคารพในลักษณะพิเศษ

นอกจากการถวายคำนับและแสดงความเคารพในลักษณะจำเพาะสำหรับข้าราชการในเครื่องแบบ และการแสดงความเคารพด้วยมารยาททั่วไปสำหรับบุคคลธรรมดา รวมทั้งการกราบแล้ว ยังมีท่าแสดงความเคารพแบบพิเศษ สำหรับบุคคลจะแสดงความเคารพกษัตริย์และเจ้านาย ที่ควรจะได้ทราบไว้ด้วย คือ

6.1.1 การถวายบังคม เป็นท่าแสดงความเคารพกษัตริย์ในพระราชพิธีและบางโอกาสที่ใช้อยู่ใน

ปัจจุบันนิยมปฏิบัติในพระราชพิธีสักการะพระราชนุสาวรีย์ เช่น
ในวันปิยมหาราช โดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้

- ทั้งชายและหญิงคุกเข่าในลักษณะเดียวกัน
ตั้งเท้าวางฝ่ามือทั้งสองที่หน้าขา
- ยกมือขึ้นประนมที่กลางอกด้วยท่าอัญชลี
ท้องแขนแนบลำตัว
- โน้มกายไปข้างหน้า พร้อมกับยื่นมือที่ประนมอยู่
นั้นไปข้างหน้าให้ปลายนิ้วชี้ต่ำลง
- เงยหน้า เอนกายไปข้างหลัง พร้อมกับยกมือที่
ประนมนั้นวาดขึ้นสูงโค้งตามขึ้นไปให้เคลื่อนที่สอดคล้องประสานกัน
เมื่อแขนหน้าขึ้นสูงสุดก็ให้ปลายนิ้วหัวแม่มือที่ประนมนั้นจรด
ตรงระหว่างคิ้วพร้อมกันพอดี
- ปฏิบัติเหมือนเดิม รวม 3 ครั้ง
- จบท้ายด้วยประนมมืออยู่ที่กลางอก แล้วพักฝ่ามือ
ที่หน้าขา

6.1.2 การถอนสายบัว (Curtsy) เป็นท่าที่สตรี
ชาวยุโรปใช้แสดงความเคารพผู้อาวุโสได้ทั่วไป แต่ไทยรับเข้ามา
ประยุกต์ใช้เป็นท่าสำหรับสตรีแสดงความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวลงมาถึงเจ้านายระดับบรมวงศ์เท้านั้น

วิธีปฏิบัติ ให้ทำดังนี้

- ยืนตรง หันหน้าไปทางพระองค์
- ชักเท้าซ้ายไปทางด้านหลัง เคียงทางขวา (ชักเท้าขวาก็ได้ ถ้าเข่าขวาไม่แข็งแรง)
- ย่อกายลงให้ต่ำ ให้เข่าพับบนปลี้นองก็ได้ ตั้งลำตัวตรง ไม่ต้องค้อมตัวจะเสียสง่า
- มือ ถ้าถือสิ่งของอยู่ให้วางเหนือเข่าข้างที่ตั้งอยู่ ถ้าไม่ถืออะไรไว้ปล่อยลงข้างลำตัว
- หลบตาลงมองพื้น 1 ครั้ง ซ้ำ ๆ จะเกิดภาพเสมือนได้น้อมถวายค่านับด้วย

สิ่งที่สมควรพิจารณา คือ

- เมื่อย่อส่วนกลางของร่างกายแล้ว ถ้าค้อมส่วนบนลงอีก จะดูทั้งคดทั้งงอ หมดสง่า
- ไม่ต้องหวาดเท้าที่จะชักเป็นวงเฉียงไปด้านข้าง ให้อ่อนวาย ชักเฉียงไปโดยตรง การชักเท้าเฉียงข้างจะทำให้เข่าตั้งตรงไปเบื้องหน้าในขณะที่ย่อ จะดูงาม ถ้าชักเท้าตรงไปข้างหลัง ทันทที่ย่อ เขาจะเบนออก ไม่สวย

การวางมือ ถ้าคำนึงถึงทฤษฎีการแต่งกาย คือ

- ถ้าเครื่องแต่งกายเข้ารูปมือควรวางเหนือเข่าที่ตั้งอยู่ โดยมือซ้ายหงายรองรับมือขวาที่ค้อม (ซึ่งเป็นท่าพับมือจากการประนมมือนั้นเอง ซึ่ง

ที่จริงถ้าตั้งมือที่อยู่ท่าประนมเหนือเข้าได้จะดูงาม
มาก แต่เกร็งเกินไป จึงเพียงแต่วางมือประกบกัน
ก็ดูดีแล้ว อย่าวางมือคว่ำซ้อนกันเหมือนท่าชูของ
ลิงจะดีกว่า)

6.2 การเข้าเฝ้าฯ ถวายสิ่งของ

การถวายสิ่งของ แบ่งออกเป็นสองขนาด

สิ่งของขนาดเล็ก ที่ยกขึ้นได้ ใช้คำว่า **ทูลเกล้า**
ทูลกระหม่อม ถวาย... (สิ่งนั้น ๆ) ... โดยต้องใช้พานที่มีลิ้นพาน
รองสิ่งนั้น เพื่อทรงหยิบได้สะดวกที่ต้องใช้พานรองก็เพราะมีหลักการ
ห้ามสามัญชนสัมผัสพระวรกายเพื่อให้ผู้ถวายจับที่คอพาน แล้วทรง
หยิบสิ่งของที่วางอยู่เหนือพานด้วยพระองค์เอง ทำให้ไม่มีทางที่มือ
ของผู้ถวายสิ่งของพลาดไปสัมผัสพระหัตถ์ได้ ห้ามใช้ผ้าคลุมพาน
เพราะจะเสียภาพชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับหลักการนี้

สิ่งของขนาดใหญ่ เช่น ช้าง 1 เชือก ใช้คำว่า
น้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวาย... ในทางปฏิบัติอาจใช้การถวาย
สัญลักษณ์ของสิ่งนั้นแทน ในกรณีถวายช้างอาจวางปลายเชือกทาม
ไว้บนพาน แล้วเชือกทามนั้นโยงไปคล้องกับกายช้างที่ผูกอยู่
ใกล้ ๆ นั่นก็ได้ ส่วนวิธีปฏิบัติอื่น ๆ ในการถวายก็เหมือนกัน คือ
มีขั้นตอนดังนี้

การยืนถวาย ถ้าประทับอยู่ ณ ที่สูง ต้องยืน
ถวายให้ปฏิบัติเป็นขั้นตอน ดังนี้

- ถีอพานโดยจับคอปานด้วยสองมือ ตั้งพาน
เสมออก ก้าวเท้าเข้าไปถึงจุดที่กำหนดไว้ คือ ห่างประมาณ 3 - 4
ก้าว จากจุดที่จะยืนถวายให้หยุดยืน ชาย ถวายค่านับ **หญิง**
ถอนสายบัว

- ก้าวเข้าไปถึงจุดที่จะยืนถวาย หยุดยืน น้อมศีรษะ
ลง ยกพานขึ้นให้ขอบพาน

เสมอส่วนบนของศีรษะ พานห่างศีรษะออกไป
ข้างหน้าเล็กน้อย พอให้เหลือบตาดำสังเกตเห็นได้
ว่าได้ทรงหยิบสิ่งของที่ถวายนั้นแล้วหรือยัง

- เมื่อทรงรับสิ่งของที่ถวายแล้ว ให้ลดพานลงมา
เสมออก แล้วก้าวถอยหลัง 3 ก้าว

- ถวายค่านับหรือถอนสายบัว

- ก้าวถอยหลังเข้าสู่แถว หรือซ้ายหัน เดินจาก
ไปโดยยังหันขวามือไปทางพระองค์ซึ่งถือว่าเป็น
มงคล (การหันขวา เดินจากไปโดยหัน
มือซ้ายไปทางพระองค์เป็นการผิดประเพณี
โบราณ ที่ถือว่าต้องประทักษิณ หรือหันขวา
ให้ผู้ใหญ่เมื่อเดินจากไป)

การนั่งคุกเข่าถวาย ถ้าประทับอยู่ ณ ที่สูง
พอสมควร ควรนั่งคุกเข่าถวายสิ่งของให้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

- ถีอพาน โดยจับคอปานด้วยสองมือ ตั้งพาน
เสมออก ก้าวเท้าเข้าไปถึงจุดที่กำหนดไว้คือ ห่างประมาณ

3-4 ก้าว จากจุดที่จะถวายเป็นให้หยุดยืน ชายถวายเป็นค้ำน้ำหนักหญิงถอน
สายบัว

- ก้าวเท้าเข้าไป 3 ก้าว ถึงจุดที่สมควร ให้คุกเข่าลง
ห้ามคุกเข่าลงพื้นทั้งสองข้างเพราะการคุกเข่าลงพื้นทั้งสองข้างเป็นท่า
แสดงความเคารพผู้ศักดิ์สิทธิ์ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น การคุกเข่าให้
กรณีนี้ให้ปฏิบัติดังนี้

การคุกเข่าของชาย

- ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า ตั้งข้อเท้าให้เข้าขวา
ตั้งตรงขึ้นไว้ แล้วทิ้งเข่าซ้ายลงให้เข่าตั้งกับพื้นรับน้ำหนักตัว ลำตัว
ตั้งตรง ทอดเท้าซ้ายไปเบื้องหลัง ตั้งฝ่าเท้า การที่ต้องคุกเข่าด้วย
ท่านี้สืบเนื่องมาจากอัสวินที่คาดกระบี่ที่เอวด้านซ้ายจะสามารถ
ทอดกระบี่ไปด้านหลังได้สะดวกเรียบร้อย พลเรือนและหญิงก็ถือ
หลักเดียวกันนี้ด้วย

การคุกเข่าของหญิง

- ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า ให้ตั้งเท้าด้วยปลาย
เท้าโดยยกส้นเท้าขึ้น โนม้เข้าไปข้างหน้า ให้เข่าลาดเฉียงต่ำลง
(ไม่ตั้งเข่าสูงขึ้นอย่างชาย) แล้วทิ้งเข่าซ้ายลง ทอดเท้าซ้ายไป
เบื้องหลัง ตั้งฝ่าเท้า เข่าซ้ายรับน้ำหนักทั้งหมดของลำตัวที่ตั้งตรง

- น้อมศีรษะลง ยกพานขึ้น ให้ขอบพานอยู่เสมอ
ระดับส่วนบนของศีรษะ ยื่นมือออกไปข้างหน้าเล็กน้อยพอให้เหลือบ
ตาเห็นว่าได้ทรงหยิบสิ่งของที่ถวายเป็นแล้วหรือยัง

- ก้าวถอยหลังไป 3 ก้าว ถวายคำนับหรือถอน
สายบัวแล้วก้าวถอยหลังเข้าแถวหรือหันซ้ายเดินจากไป โดยหัน
มือขวาไปทางพระองค์เป็นมงคลประทักษิณ

การหมอบถวายสิ่งของ ในกรณีที่ประทับนั่ง
พระเก้าอี้ที่ไม่สูงเป็นการนั่งพับเพียบเข้าเฝ้าฯ สมควรหมอบถวาย
สิ่งของ โดยให้ปฏิบัติเป็นขั้นตอน ดังนี้

- ถ้านั่งอยู่ไกล ให้คลานเข้าเฝ้า ถ้าสิ่งของเป็น
ของใหญ่ต้องเชิญพานด้วยมือทั้งสองต้องเดินเข้าเข้าไปจนถึง
จุดที่กำหนด

- ให้อวางสิ่งของนั้นไว้ทางขวา แล้วแสดงความเคารพ
ด้วยการกราบ

- แล้วหมอบลง คอกซ้ายตั้งรับน้ำหนัก มือขวา
เชิญพานขึ้นถวาย ให้ขอบพานอยู่สูงเสมอ ส่วบนของศีรษะ
พอให้สามารถสังเกตเห็นว่าได้ทรงรับสิ่งของนั้นแล้วหรือยัง

- เมื่อได้ทรงรับแล้วให้ตั้งตัวขึ้น แล้ววางพานลง
บนพื้นทางขวา

- ก้มลงกราบ 1 ครั้ง แล้วจับพาน คลานถอย
ออกมาจากหน้าพระที่นั่ง

6.3 การเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานสิ่งของ

การเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานสิ่งของใด ๆ ที่มี
ขนาดเล็ก รวมทั้งประกาศนียบัตร

และปริญญาบัตรจากพระหัตถ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวลงมาถึงเจ้านายระดับบรมวงศ์ จะรับเหมือนกับการรับสิ่งของจากมือผู้ใหญ่ทั่วไปไม่ได้ มีกริยาจำเพาะที่เรียกว่า "เอางาน" สำหรับปฏิบัติเพื่อการนี้

การเข้ารับพระราชทานอาจเป็น การยื่นรับ การคุกเข่ารับ หรือหมอบรับพระราชทานก็ได้วิธีปฏิบัติในการยื่น การคุกเข่า หรือการหมอบปฏิบัติเหมือนกัน จะต่างกันที่การรับพระราชทานที่ต้องปฏิบัติท่า "เอางาน" ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

การยื่นหรือคุกเข่ารับพระราชทาน

- เมื่อก้าวเข้าไปถึงจุดที่กำหนดไว้ ถวายคำนับหรือถอนสายบัว แล้วก้าวเข้าไปยืนหรือคุกเข่าลง มือซ้ายเหยียดลงแนบข้างลำตัว ปลายนิ้วกลางแตะตะเข็บกางเกง

- "เอางาน" ด้วยการยกมือขวาขึ้นเสมอไหล่ แล้วกระดกมือตั้งตรงขึ้น โดยหลักการของกริยานี้ เป็นการแสดงความเคารพ ใครยกมือขึ้นแล้วพินมือสับลงไปแทนที่จะกระดกมือขึ้นเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง

- ช้อนมือลงแบรอรับ หรือถ้าพระหัตถ์อยู่สูง ก็ช้อนมือขึ้นแบรอรับ ที่ต้องปฏิบัติเช่นนี้ก็เพราะหลักการ ห้ามสามัญชนสัมผัสฝ่าพระวรกาย จึงทำได้ประการเดียว คือ แบมือรอรับ

พระราชทานทรงหย่อนสิ่งของลงมาให้เมื่อไรจึงจะได้รับ
พระราชทานห้ามเอื้อมมือไปรับสิ่งของจากพระหัตถ์โดยตรง
เป็นอันขาด

- เมื่อได้รับพระราชทานมาแล้ว ให้นำมาประคอง
ถือไว้เสมอออก

- ก้าวเท้าถอยหลังมา 3 ก้าว ถึงจุดที่กำหนดไว้
แล้วให้ถวายนับหรือถอนสายบัวแล้วข้ายันเดินออกไป
โดยหันขวามือไปทางพระองค์ท่าน เป็นการแสดงมงคล
ประทัภษณ

การหมอบรับพระราชทาน

- ปฏิบัติในลักษณะเดียวกัน แต่มีข้อพึงระวัง คือ
การหมอบรับพระราชทาน ต้องนั่งพับเพียบ กราบก่อน "เอางาน"
ทำนั่งพับเพียบจะต้องหันปลายเท้าไปทางขวา

- เมื่อกราบแล้วให้ใช้ศอกซ้ายยันพื้นไว้ แล้วใช้
มือขวา "เอางาน" หันไปอีกทางหนึ่งจะไม่สามารถใช้มือขวา
"เอางาน" รับพระราชทานได้

- เมื่อได้รับพระราชทานมาแล้ว ให้ถือสิ่งนั้น
ประคองให้สูงไว้ ห้ามวางสิ่งของที่ได้รับพระราชทานบนพื้น
เป็นอันขาด

- ตั้งตัวขึ้นแล้วคลานถอยหลังออกมา เข้าสู่ที่นั่งเดิม

การรับพระราชทานสิ่งของที่ไม่เป็นการรับพระราชทานโดยตรง
จากพระหัตถ์

1. รับสิ่งของพระราชทานจากที่ประดิษฐาน
ด้วยมือผู้รับเอง

- ให้ถวายค่านับพระบรมฉายาลักษณ์ที่
ประดิษฐานอยู่ ณ ที่นั้น

- กระดกมือขึ้นแสดงความเคารพในสิ่งที่ได้รับ
พระราชทาน

- ยืนมือขวาขึ้นหยิบสิ่งนั้น โดยใช้มือซ้าย
ประคองรับส่วนล่างของสิ่งนั้น

- ก้าวถอยหลัง ๓ ก้าว ถวายค่านับแล้ว
หันซ้ายเดินออกไป

2. รับสิ่งของพระราชทานจากมือของผู้แทน
พระองค์

- กราบหรือถวายค่านับพระบรมฉายาลักษณ์
ถ้ามีประดิษฐานอยู่ ณ ที่นั้น

- หันมาค่านับผู้แทนพระองค์ที่ถือสิ่งของ
พระราชทาน

- ขณะจะรับสิ่งของพระราชทานนั้น ให้กระดก
มือขึ้นเคารพในสิ่งนั้น แล้วใช้สองมือรับสิ่งของนั้น โดยไม่ต้องแบมือ
รอให้ผู้แทนพระองค์ยื่นของให้ เพราะไม่เกี่ยวข้องกับหลักการ

ห้ามสามัญชนสัมผัสพระวรกายผู้แทนพระองค์นั้นทรงเป็นเจ้านาย
ระดับบรมวงศ์ ด้วยพระองค์เองอยู่แล้ว

6.4 การแสดงความเคารพสัญลักษณ์แห่งชาติ

6.4.1 ให้ยืนตรงแสดงความเคารพ

- เมื่อมีพิธีการอัญเชิญธงชาติ ขึ้นหรือ
ลงจากเสา

- เมื่อมีการบรรเลงเพลงชาติ

- เมื่อมีการบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

6.4.2 ในการประกอบพิธีการต่าง ๆ นิยมตั้งโต๊ะ
บูชา ประดิษฐานพระพุทธรูปโดยมีธงชาติประดิษฐานอยู่เบื้องขวา
และพระบรมฉายาลักษณ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ประดิษฐานอยู่เบื้องซ้ายของที่บูชา ประธานในพิธีผู้จุดธูปเทียนบูชา
พระรัตนตรัยสมควรปฏิบัติเป็นขั้นตอนดังนี้

- รับเทียนชนวนมาจากเจ้าหน้าที่แล้ว ให้จุด
เทียนดวงขวาของที่บูชาก่อน แล้วจึงจุดเทียนดวงซ้าย (ซ้ายขวา
ให้ถือมุมมองจากที่บูชาที่หันหน้าออก) แล้วจึงจุดธูป (เหตุผลคือ
ธูปจุดยาก จุดเทียนแล้วจึงจุดธูป เทียนชนวนดับจะได้ต่อเทียนได้
ทันที) ส่งเทียนชนวนคืนให้เจ้าหน้าที่

- กราบเบญจางคประดิษฐ์ 3 ครั้ง เป็น
การกราบพระพุทธรูป

- ลูกขึ้นยืน ก้าวถอยหลังไปเล็กน้อย (ประมาณ 3 ก้าว) แล้วโค้งคำนับตรงไปยังที่บูชา ครั้งเดียว เป็นการแสดงความเคารพ องค์รวมของสัญลักษณ์ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ไม่ต้องหันไปคำนับธงชาติ แล้วจึงหันไปเคารพพระบรมฉายาลักษณ์อีกการคำนับครั้งเดียวเป็นการเน้นการแสดง ความเคารพในองค์รวมของสัญลักษณ์แห่งชาติในฐานะ เป็นเอกลักษณ์ขององค์ประกอบทั้งสามร่วมกัน

7. มารยาทในการเข้าร่วมในงานเลี้ยงรับรอง

การแบ่งปันกันกินเป็นการแสดงความเป็นมิตรเป็น ธรรมชาติที่สุด การเชิญแขกมาร่วมรับประทานอาหารเป็นประเพณี ที่นิยมปฏิบัติอยู่ในวัฒนธรรมต่าง ๆ เกือบทั่วโลก การเลี้ยงอาหาร นอกจากจะเป็นการแสดงออกถึงอัธยาศัยในการต้อนรับด้วย ไมตรีจิตแล้ว ยังถือเป็นการให้เกียรติแก่แขกผู้ได้รับเชิญ และในบาง โอกาสเป็นเครื่องหมายของการประกาศและการเฉลิมฉลองกิจกรรม ที่สำคัญด้วย

มารยาทในการรับประทานอาหารในทุกวัฒนธรรมเป็น เรื่องประณีตละเอียดอ่อนไม่มีมารยาทในเรื่องใดจุกจิกยุ่งยากมาก เท่ากับมารยาทในโต๊ะอาหาร และถึงแม้ในปัจจุบันได้ละทิ้งกฎ ระเบียบ มารยาทเดิม และความหรุหราบึงเพื่อลงไปให้คงเหลือไว้ เฉพาะมารยาทและ พิธีการที่จำเป็นในทางปฏิบัติ แต่ก็ยังคงมี มารยาทที่จำเป็นต้องปฏิบัติอีกมากมาย

การที่เราจะเรียนรู้การเลี้ยงรับรองแบบสากลซึ่งเป็นเรื่องของชาวตะวันตกที่มีระเบียบพิธีแตกต่างจากการเลี้ยงอาหารตามแบบของไทยนี้ มิได้หมายความว่ามารยาทในการรับประทานอาหารตามแบบพิธีของไทยล้ำหลังหรือต่ำต้อย แต่เราเรียนรู้ทำความเข้าใจเพิ่มขึ้นเพื่อให้สามารถเข้าร่วมงานเลี้ยงที่จัดตามแบบพิธีสากลได้อย่างถูกต้องสง่างาม โดยเราจะยังคงรับประทานอาหารด้วยช้อนส้อมตามแบบไทยได้อย่างถูกต้องดังงามอยู่เช่นเดิม

การเลี้ยงรับรองมีหลายแบบหลายประเภท ทุกประเภทมีจุดมุ่งหมายเหมือนกัน คือ ให้ความสุขสำราญแก่แขก และต่างฝ่ายต่างจะได้รับเกียรติจากกันและกัน แต่การจะจัดงานเลี้ยงแต่ละประเภท มักจะมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกันอยู่ตามความสำคัญของงานว่าจะต้องการแบบพิธีและการให้เกียรติที่เหมาะสมแก่สถานการณ์และโอกาสเพียงใด

ในบรรดางานเลี้ยงรับรองทั้งปวง การเลี้ยงอาหารค่ำเป็นงานที่ใช้เวลามากที่สุดมีความประณีตละเอียดอ่อนมีแบบพิธีที่เคร่งครัดจึงถือกันว่าเป็นการเลี้ยงที่สำคัญที่สุดและถือเป็นการให้เกียรติต่อกันอย่างสูงที่สุดด้วย งานเลี้ยงอาหารกลางวันเป็นงานที่มีความประณีตและเคร่งครัดในแบบพิธีรองลงมาจากงานเลี้ยงอาหารค่ำ

งานเลี้ยงอาหารค่ำแบบบุฟเฟต์เป็นงานที่มีแบบพิธีสะดวกสบายง่ายที่สุดแต่ในบางงานก็ต้องคำนึงถึงมารยาทอย่างเคร่งครัดด้วย ส่วนงานเลี้ยงรับรอง (Afternoon Reception)

ซึ่งนิยมจัดในโอกาสสำคัญ เช่น ในงานวันชาติ งานเฉลิมฉลองในโอกาสสำคัญ ถือว่าเป็นงานเกียรติยศที่เหมาะสมสำหรับงานที่เชิญแขกเป็นจำนวนมาก

สำหรับงานเลี้ยงอาหารค่ำแบบไทยนั้น มีรูปแบบและมารยาทในการรับประทานอาหารเป็นแบบของไทยโดยเฉพาะแม้แต่การรับประทานอาหารด้วยช้อนส้อมก็เป็นวัฒนธรรมไทยอย่างแท้จริงเพียงแต่ไทยได้อุปกรณ์ของฝรั่งมาใช้ แต่วิธีการรับประทานอาหารนั้นเป็นของไทยเราเอง

7.1 มารยาทในการรับประทานอาหารแบบไทย

ชาวไทยมีวิธีการและมารยาทในการรับประทานอาหารแบบไทยสืบเนื่องมาแต่โบราณที่รับประทานอาหารด้วยมือ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการรับประทานอาหารด้วยมือแบบไทย ละเมียดละไมที่สุดแม้เรียกว่าเป็นการรับประทานอาหารด้วยมือ แต่อาหารจะเปื้อนมือได้เพียงจากปลายนิ้วมือขึ้นไปไม่ถึงองค์คุลีศรีงรับประทานอาหารอย่างประณีตจะไม่ใช้นิ้วก้อยด้วยแต่ถ้ารับประทานอาหารอย่างสามัญทั่วไปที่ไม่ใช่เป็นงานเลี้ยงจึงจะใช้นิ้วก้อยประกอบด้วย

เมื่อพัฒนามาใช้ช้อนส้อมในการรับประทานอาหารแบบไทย ก็ปรากฏว่าในโลก มีชาวไทยเพียงชาติเดียว ที่รับประทานอาหารด้วยช้อนส้อม โดยพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเลือกช้อนและส้อมหวานของฝรั่งมารับประทานอาหารทั่วไป โดยได้ทรงจัดงานเลี้ยงอาหารแบบสากลเต็มรูปแบบขึ้นเพื่อเป็นการสาธิต

แล้วหลังจากนั้นจึงทรงกำหนดให้ใช้เพียงช้อนหวานและส้อมหวาน
เพื่อการรับประทานอาหารไทย ซึ่งน่าจะได้ทรงพิจารณาว่า

7.1.1 คนไทยปากเล็ก ช้อนโต๊ะของฝรั่งมีขนาดใหญ่เกินไป จึงทรงเลือกใช้ช้อนหวาน

7.1.2 วิถีชีวิตไทยในการรับประทานอาหาร ขาด
เครื่องจิ้มไม่ได้ ช้อนใช้ได้คล่องตัวเกือบทุกด้าน แต่พื้น
ผักทอดยอดต้มจิ้มน้ำพริกไม่ได้ จึงทรงกำหนดให้ใช้ส้อมหวาน
มาประกอบด้วย

แม้ว่าจะมีทั้งช้อนและส้อมใช้ประกอบกัน แต่ใน
การรับประทานอาหารให้ใช้ เพียงช้อนนำอาหารเข้าปากด้วยมือ
ขวาเท่านั้น ห้ามใช้มือซ้ายนำอาหารเข้าปากเป็นอันขาด เพราะ
ถือว่ามือขวามือมงคล ใช้สำหรับกิจกรรมเหนือเอว และใช้มือ
ซ้ายสำหรับกิจกรรมที่ต่ำกว่าเอวและที่ว่าเป็นวัฒนธรรมไทยแท้ก็
สามารถพิสูจน์ได้โดยง่าย โดยเชิญฝรั่งมารับประทานอาหารด้วย
ช้อนส้อมแบบไทย ถ้าฝรั่งเชิญมาไม่ได้รับการแนะนำวิธีการแบบ
ไทยมาก่อนฝรั่งทุกคนจะรับประทานอาหารข้าวด้วยส้อมเสมอ

7.2 การเลี้ยงอาหารค่ำแบบสากล

งานเลี้ยงรับรองมีมากมายหลายประเภทถือกันว่า
การเลี้ยงอาหารค่ำเป็นงานเลี้ยงที่มีความสำคัญที่สุดเป็นงาน
ที่เกี่ยวกับการให้เกียรติสูงสุด และมีพิธีการมากที่สุด

งานเลี้ยงอาหารค่ำ (Seated dinner) ที่ออก
บัตรเชิญถือว่าเป็นงานเลี้ยงรับรองที่จัดอย่างเป็นแบบพิธี ถ้างาน

โตเจ้าภาพเชิญด้วยตำแหน่งถือว่าเป็นงานทางการมีแบบพิธีเคร่งครัดที่สุด

ในการจัดงานเลี้ยงทั้งปวง ถือว่าเจ้าภาพหญิงและภริยาของแขกเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะภริยาของเจ้าภาพเป็นผู้รับผิดชอบและเป็นหัวใจของงานเสมอ

ข้อแนะนำในฐานะเจ้าภาพ

ในฐานะเจ้าภาพ ไม่ว่าจะต้อนรับแขกประเภทไหนต้องคำนึงถึงมารยาทในการต้อนรับซึ่งมุ่งหมายจะให้ความสุขสำราญต่อแขกเป็นสำคัญ เจ้าภาพจะต้องรักษามารยาทที่เป็นมารยาทสากลอย่างเคร่งครัดแม้จะพบว่าแขกปฏิบัติตนอย่างไรมารยาทเจ้าภาพก็ต้องไม่แสดงอาการรับรู้นอกจากเมื่อมีการกระทำที่เป็นการรบกวนแขกอื่น ๆ เจ้าภาพจะต้องระงับการกระทำนั้นด้วยความแนบเนียน ไม่ให้เป็นที่ระคายใจของผู้ใดผู้หนึ่ง

เจ้าภาพจะต้องรอบรู้เรื่องมารยาทและพิธีการต่าง ๆ ในการเลี้ยงอาหารแบบสากลเป็นอย่างดี แต่จะต้องไม่แสดงออกว่าเป็นคนเจ้าพิธีเป็นอันขาด การรักษามารยาทในโต๊ะอาหารอย่างแนบเนียนให้ดูเป็นธรรมชาติ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจงใจแสดงออกแต่ต้องให้เห็นว่าเป็นการปฏิบัติอย่างธรรมดาสามัญ และเจตนาที่จะให้เป็นกันเองจึงจะเกิดความประทับใจแล้วแขกจะเกิดความรู้สึกเลื่อมใสนิยมยกย่องเจ้าภาพยิ่งขึ้น

เจ้าภาพจะต้องรักษามารยาทในเรื่องต่อไปนี้

๑. เชิญชวนให้แขกนั่ง เมื่อแขกมีที่นั่งครบทุกคนแล้ว เจ้าภาพจึงนั่ง
๒. ในกรณีที่มีสุภาพสตรีนั่งทางด้านขวา สุภาพบุรุษต้องเลื่อนเก้าอี้ให้สุภาพสตรีนั่งก่อนแล้วจึงเข้าที่นั่งของตนเอง
๓. การจัดที่นั่งต้องคำนึงถึงการให้เกียรติต่อแขกและการจัดลำดับอาวุโสให้ถูกต้อง อยู่เสมอ แม้แต่การจัดเลี้ยงในวงการธุรกิจก็ละเลยการจัดที่นั่งตามลำดับอาวุโสไม่ได้
๔. แขกเกียรติยศหรือผู้มีอาวุโสสูงสุดจะต้องได้นั่งในที่นั่งที่ปลอดภัยที่สุด คือ ไม่ให้นั่งหันหลังประตูทางเข้าออก หรือให้เห็นภาพทิวทัศน์ที่งามที่สุดเป็นสำคัญ
๕. ถ้าเป็นงานเลี้ยงที่มีการดื่มก่อนเข้าโต๊ะอาหารเป็นหน้าที่ของเจ้าภาพหญิงที่จะต้องดูแลให้แขกได้รับเครื่องดื่มตามที่แขกประสงค์ก่อนสั่งอาหาร
๖. เมื่อแน่ใจว่าแขกทุกคนได้เครื่องดื่มแล้วเจ้าภาพจึงเชิญชวนดื่มเพื่อสร้างบรรยากาศ
๗. ในการเลี้ยงที่ไม่เป็นพิธีการที่มีการสั่งอาหารล่วงหน้า เจ้าภาพควรถามความต้องการของแขก หรือให้แขกเป็นผู้เลือกอาหารเอง
๘. คอยสังเกตดูว่าแขกต้องการสิ่งใดเพิ่มเติม เพื่อจะได้เรียกพนักงานมาบริการไม่ให้บกพร่อง

บทที่ 2

การจัดงานเลี้ยงรับรอง

การเลี้ยงรับรอง หมายถึงการรับประทานอาหารที่เชิญบุคคลนอกครอบครัวมาร่วมรับประทานอาหาร ถือเป็น การเลี้ยงรับรองทางสังคม ซึ่งจะต้องมีพิธีการที่เป็นที่ยอมรับเป็นมาตรฐานสากลอยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นการเลี้ยงรับรองทางการทูตแล้วปกติจะมีพิธีการต่าง ๆ มากกว่าการเลี้ยงรับรองทางสังคมธรรมดา ฉะนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานเลี้ยงรับรองทางการทูตจึงต้องระมัดระวังในการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในระหว่างงานเลี้ยงรับรองอย่างมาก และสำหรับฝ่ายเจ้าภาพและผู้จัดนั้นยิ่งจะต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ และจะต้องมีการเตรียมการอย่างละเอียด ประณีต

1. พิธีการต่าง ๆ ที่สำคัญในการจัดงานเลี้ยงรับรองที่จัดในทางการทูต

- การเชิญ การส่งบัตรเชิญ และการตอบบัตรเชิญมีแบบแผนและรักษามารยาทในเรื่อง เวลา การส่งบัตรเชิญและการตอบมาก
- หากเป็นงานเลี้ยงรับรองเพื่อเป็นเกียรติหรือนำเสนอ ผู้ใดจะต้องระบุไว้ให้ทราบในบัตรเชิญนั้น
- เครื่องครัดในการจัดลำดับอาวุโสในการจัดที่นั่ง

- ลำดับเวลาและขั้นตอนของงานเลี้ยงรับรองจะถูกกำหนดอย่างแน่นอน
- อาหารและเครื่องดื่มในรายการอาหารจะต้องจัดเตรียมอย่างละเอียดประณีต
- การแต่งกายจะต้องมีกำหนดไว้ในบัตร
- มีการกล่าวสุนทรพจน์และการดื่มอวยพรแก่แขกเกียรติยศ
- การเสิร์ฟจะระวังรักษามารยาทอย่างมาก

แบบของงานเลี้ยงรับรอง

- การเลี้ยงรับรองที่เป็นแบบพิธี (Formal)
- การเลี้ยงรับรองที่ไม่เป็นแบบพิธี (Informal)

ประเภทของงานเลี้ยงรับรอง

- การเลี้ยงรับรอง (Reception)
- การเชิญดื่มแชมเปญเกียรติยศ (Vin d' Honour)
- การเลี้ยงอาหารค่ำ (Dinner)
- การเลี้ยงอาหารกลางวัน (Luncheon)
- การเลี้ยงอาหารเช้า (Breakfast)
- การเลี้ยงน้ำชา
- การเลี้ยงอาหารแบบบุฟเฟ่ต์

2. การจัดงานเลี้ยงรับรองต่างๆ มีขั้นตอนในการพิจารณาและปฏิบัติ ดังนี้

1. โอกาสที่จะจัดเลี้ยง
2. การเชิญ การส่งบัตรเชิญ การตอบการเชิญ
3. การจัดสถานที่
4. การจัดรายการอาหารและเครื่องดื่ม
5. การจัดที่นั่งตามลำดับอาวุโส
6. การจัดที่นั่งโต๊ะอาหาร และบัตรที่นั่ง
7. การเชิญเข้าสู่โต๊ะอาหาร
8. ลำดับการเสิร์ฟอาหารและเครื่องดื่ม
 - ในกรณีการเลี้ยงอาหารแบบนั่งโต๊ะไม่มีการแสดง
 - ในกรณีการแสดงนาฏศิลป์ระหว่างงานเลี้ยง
9. การกล่าวสุนทรพจน์และดื่มอวยพร
10. การเสิร์ฟกาแฟและเหล้าหลังอาหาร
11. การยุติงานเลี้ยง

2.1 ศิลปะในการจัดการเลี้ยงรับรอง

2.1.1 การเลือกเชิญแขก

2.1.2 การจัดบรรยากาศการแสดงต่างๆ ในระหว่าง

การจัดเลี้ยง

2.1.3 การเลือกอาหารและเครื่องดื่ม

2.1.4 การต้อนรับและการให้บริการ

2.1.5 การจัดที่นั่งให้มีการสนทนาที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ
แก่แขกโดยทั่วกัน

2.1.6 การเลิกงานเมื่อได้เวลาอันควร

3. การตอบรับบัตรเชิญ

ในการตอบรับ / R.S.V.P. คำเชิญ หากได้รับบัตรเชิญแล้ว แขกควรมีมารยาทตอบรับคำเชิญอย่างน้อย 1 สัปดาห์ก่อนกำหนดงาน และไม่ว่าในกรณีใดก็ตาม หากไม่สามารถไปร่วมงานได้ แม้ว่าจะเป็นวันที่กำหนดมีงาน แขกที่ได้รับเชิญควรแจ้งเจ้าภาพว่ามาร่วมงานไม่ได้และไม่ควรเยียบหายไปเฉย ๆ เพื่อเจ้าภาพจะได้แก้ไขสถานการณ์และเตรียมการได้ถูก และไม่กังวลหากไม่ได้รับการติดต่อจากแขกที่ได้รับเชิญเลย

แขกที่มีมารยาทดีจะไปถึงงานเลี้ยงอาหารกลางวันหรือเย็น โดยดูเวลาที่ระบุไว้ในบัตรเชิญ ทั้งนี้ ไม่ควรไปร่วมงานเร็วกว่ากำหนดเวลาที่ระบุในบัตร แต่ควรไปงานตรงเวลาพอดี แขกที่ได้รับเชิญอาจไปร่วมงานช้าสักเล็กน้อยแต่ไม่ควรช้ามากไปกว่า 15-20 นาที หลังเวลาที่ระบุไว้ นอกจากนี้เป็นงานเลี้ยงรับรองซึ่งจะบอกช่วงเวลาที่สามารถไปร่วมงานได้ และควรเดินทางไปร่วมในงานตามเวลาที่ระบุไว้ในบัตรเชิญ

4. การแต่งกาย

4.1 มารยาทในการแต่งกาย

"คำว่า การแต่งกายหมายรวมเอาทั้งหมดตั้งแต่หัวจรดเท้า" มนุษย์ใช้เครื่องแต่งกายเพื่อตอบสนองความต้องการตัวเองหลายอย่าง เช่น

- อยากให้สังคมยอมรับ ก็ใช้เครื่องแต่งกาย
- อยากอวดฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ก็ใช้เครื่องแต่งกาย
- อยากเป็นหมู่เหล่าเดียวกัน ก็ใช้เครื่องแต่งกาย
- อยากให้หมู่คณะมีระเบียบวินัยก็ใช้เครื่องแต่งกาย

นอกจากนี้ การแต่งกาย หมายถึงว่า เราเสนอตัวเองต่อผู้อื่น เราอยากให้ผู้อื่นคิดต่อเราเหมือนกับที่เราคิด จึงต้องเลือก แต่งกายเพื่อดึงดูด เราประจบแต่งตัวอย่างประณีต ก็เพื่อต้องการให้ คนอื่นเห็นว่าเราเป็นคนประณีต เราลงทุนซื้อเสื้อผ้า อาหารและเครื่องประดับราคาแพง ก็เพื่อแสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจ

เมื่อเราอยู่กับบ้าน เราแต่งตัวเพื่อความสะดวกสบาย แต่เมื่อเราออกนอกบ้าน จะโดยรู้ตัวหรือไม่ก็ตามเราคิดถึงผู้อื่นมากกว่าคิดถึงแต่ความสะดวกสบายของตัวเอง หลักทั่วไปก็มีอยู่ว่าการแต่งกายจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับโอกาสนั้น ๆ และ

ระดับงานเลี้ยงหรืองานสังคัมจะมีความใหญ่โตโอ้อ่าหรูหรามากน้อย
ต่างกันขึ้นอยู่กับผู้จัด สถานที่และวัตถุประสงค์

4.1.1 จะแต่งกายอย่างไร

การแต่งกายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการ
เข้าสังคัม เพราะว่าเป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพของบุคคลใน
แต่ละสังคัมได้เป็นอย่างดี เป็นสิ่งสะท้อนถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี
และวัฒนธรรม อีกทั้งยังสื่อถึงอุปนิสัยใจคอ จิตใจ รสนิยม อาชีพหรือ
หน้าที่การงาน ตลอดจนการศึกษาและฐานะทางสังคัมและความ
เป็นอยู่อีกด้วย การแต่งกายจึงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ
ความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่ได้พบเห็นตั้งแต่เรายังไม่ทันได้แสดงกิริยา
วาจาใด ๆ ออกมา การแต่งกายจะช่วยเสริมบุคลิกภาพ สื่อให้ผู้พบ
เห็นเกิดความชอบหรือความรังเกียจได้ง่ายที่สุด ดังนั้น ผู้ที่จะเข้า
สังคัม ใด ๆ จึงต้องระมัดระวังในเรื่องการแต่งกาย ซึ่งมี
องค์ประกอบสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

4.1.1.1 ความสะอาด ต้องเอาใจใส่รักษา
ความสะอาดเครื่องแต่งกายซึ่งได้แก่ เสื้อผ้า ถุงน่องรองเท้า
เครื่องประดับ กระเป๋าถือ ฯลฯ ให้สะอาดหมดจดอยู่เสมอ
เครื่องสำอางที่จะใช้ต้องให้มีสีสันพอเหมาะพอควร อีกทั้งส่วนต่าง ๆ
ของร่างกายก็ต้องดูแลให้สะอาดหมดจดตั้งแต่หัวจรดเท้า ตลอดจน
เล็บมือเล็บเท้า และ ที่สำคัญให้เอาใจใส่เป็นพิเศษกับเรื่องกลิ่น
ปากและกลิ่นตัวหากจำเป็นก็ควรใช้น้ำหอมด้วยก็ได้ แต่อย่าให้มี
กลิ่นฉุนจนเกินไป

4.1.1.2 ความสุภาพเรียบร้อย ต้องใส่ใจในการเลือกสรรเครื่องแต่งกายให้มีลักษณะสุภาพเรียบร้อย ไม่รุ่มร่ามหรือรัดตัวจนเกินไป ไม่มีสีฉูดฉาดและลวดลายฉูดฉาดจนเกินงามความสุภาพเรียบร้อยในเรื่องนี้ให้รวมไปถึงเครื่องประดับ กระเป๋าถือ ถุงน่อง รองเท้า และการแต่งหน้าแต่งผมด้วย

4.1.1.3 ความถูกต้องตามกาลเทศะ การแต่งกายให้ถูกต้องตามกาลเทศะเป็นเรื่องสำคัญต้องใส่ใจเรื่องนี้เป็นพิเศษ กล่าวคือ ต้องแต่งกายให้ถูกต้องเหมาะสมกับเวลา ยุคและสมัย และเลือกแต่งกายให้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานที่หรือโอกาสที่จะไป เช่น ไปร่วมงานแต่งงาน งานเลี้ยงรับรอง หรืองานพิธีการต่าง ๆ

4.2 แบบแผนการแต่งกายสากลในโอกาสต่าง ๆ Dress Code

4.2.1 เครื่องแต่งกายชุดสากลเวลาค่ำแบบพิธีการ หรือชุดไวท์ไท

(Evening Dress / White Tie)

เป็นชุดใหญ่ที่มีความเป็นทางการที่สุด สำหรับงานราตรีสโมสร
ในวงการทูต งานราชพิธีหรือรัฐพิธี หรืองานสังคมพิเศษ เช่น
งานแต่งงานอย่างหรูหรา เป็นต้น ผู้ที่ไม่มีเครื่องแบบหรือไม่ประสงค์
จะแต่งเครื่องแบบจะแต่งกายชุดนี้ในงานที่กำหนดให้แต่งเครื่องแบบ
เต็มยศก็ทำได้ และสามารถประดับเครื่องอิสริยาภรณ์ได้ด้วย
โดยปกติชุดนี้จะแต่งในงานหลัง 18.00 น. แต่ถ้าเป็นงานราชพิธีหรือ
รัฐพิธีที่มีกำหนดการให้แต่งชุดนี้หรือแต่งเครื่องแบบเต็มยศก็แต่งได้
แม้เป็นงานกลางวัน เช่น งานถวายพระพรราชสาส์นตราตั้ง

สุภาพบุรุษ : ประกอบด้วยเสื้อสักหลาดหางยาวสีดำ ตรงคอ
แบะบุผ้าแพรดำ กางเกงสักหลาดดำเข้าชุดกับเสื้อนอก มีแถบแพร
หรือด้นไหมสีดำตามแนวตะเข็บกางเกงถึงปลายขา แถบแพรดำ
คาดเอว เสื้อเชิ้ตอกแข็ง ข้อมือแข็งสีขาว คอตั้งหรือคอปก เสื้อกั๊ก
สีขาวผ้าแข็ง (ยกเว้นในวงการทูตที่นิยมใช้สีดำ) โบว์ (ผ้าผูกคอ)
สีขาว ถุงมือสีขาว ผ้าพันคอขาว หมวกทึบแปท (โอเปร่า) รองเท้า
หนังมันสีดำและ ถุงเท้าสีดำ

สุภาพสตรี : ชุดราตรียาวตามแบบพิธี (Long formal evening dress) ถุงมือยาวตามแบบแผน แต่ปัจจุบันไม่ถือว่า
จำเป็น รองเท้าควรให้สอดคล้องเข้ากับชุด และควรเลือกให้
เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากงานดังกล่าวจะต้องมี
การเดินรำด้วย

4.2.2 ชุดสากลสำหรับงานเลี้ยงอาหารค่ำ หรือชุดแบล็คไท (Black Tie / Dinner Jacket)

สุภาพบุรุษ : เรียกอย่างไม่เป็นทางการว่าชุด ทักซิโด ประกอบด้วยเสื้อนอกสีทึบ สีดำกระดุมสองแถว คอปกผ้า แพรเบา เสื้อชั้นในสีขาวออกอ่อนตีเกล็ด โบว์ผูกกระดุมเสื้อดำ แถบผ้าคาดเอวไหมสีดํา กางเกงขายาวเรียวเข้ากับเสื้อนอก มีแถบเลื่อนสีดําตามแนวตะเข็บกางเกงถึงปลายขา เสื้อก็กสีดํา รองเท้าหนังผูกเชือกดำขัดมันเรียบๆ พื้นบาง ถุงเท้าแพรดำ กระดุม ข้อมือก็ควรมีในประเทศไทยใช้ชุดนี้เป็นชุดราตรี

สุภาพสตรี : การแต่งกายแบบ black tie ของสุภาพสตรีจะ ค่อนข้างซับซ้อนกว่าฝ่ายชาย การแต่งกายอาจจะมีได้ตั้งแต่แบบ ทางการมากแบบ ไทไท ไปจนกระทั่งถึงชุดราตรีสีดําเรียบๆ โดยควร พิจารณาลักษณะของโอกาสหรืองานเป็นสำคัญ หากเป็นไปได้ทางที่ ดีควรปรึกษาเจ้าภาพฝ่ายหญิง (hostess) ก่อนถึงระดับของความ เป็นทางการของงาน หากตัดสินใจไม่ได้ควรใช้ชุดยาวไว้ก่อนจะ เหมาะสมกว่าชุดสั้น

4.2.3. ชุดสากลกลางวันแบบเป็นทางการ (Smart Day / Formal Day Dress หรือ Morning Coat)

ใส่ในโอกาสงานสำคัญต่างๆ ในตอนกลางวันจนถึง 18.00 นาฬิกา อาทิ งานแต่งงาน งานพบปะสังสรรค์ หรือพิธีถวายพระราชสาส์นตราตั้ง เป็นต้น

สุภาพบุรุษ : เรียกว่า ชุดมอร์นิ่งโค้ต ประกอบด้วย เสื้อนอกสีทึบ (เหมาะสมกว่าสีเทา) หางยาว ชายหน้าตัดมน ตรงคอ แขนไม่บุพพวดำ กางเกงลายทางหรือตาราง มีจีบเดียว ที่ตัดเฉพาะสำหรับสายดิ่งกางเกง เสื้อชั้นในธรรมดาสีขาวอกมีจีบตีเกล็ดหรือธรรมดา เนคไทดำหรือสีเทาผ้าฝ้าย ถุงมือสีดำหรือสีเทาหมวกกลมหรือท็อปแฮท เลื่อก็ก้นักหลาดสีดำ กระดุมสองแถว รองเท้าแบบผูกเชือก

สุภาพสตรี : เรียกว่า ชุดมอร์นิ่งเดรส หมายถึง ชุดที่เป็นทางการแต่มีสีสันอาจเป็นชุดสูท หรือชุดกระโปรง ใส่คู่กับเสื้อ

แจ๊คเก็ตก็ได้ ในโอกาสนี้การสวมหมวกและถุงมือสีขาวถือว่าถูกต้องตามธรรมเนียม โดยเฉพาะงานแต่งงาน หมวกถือเป็นสิ่งที่ไม่ได้

4.2.4. ชุดดำสั้นกางเกงลาย หรือชุดครึ่งมอร์นิงโค้ต

ประกอบด้วย เสื้อชั้นนอกสักหลาดดำธรรมดา กางเกงและ
รองเท้ายุคมอร์นิงโค้ต เนคไทสีดำหรือสีเทา เสื้อชั้นในสีขาว
ธรรมดา เสื้อกั๊กสักหลาดสีดำ

4.2.5. ชุดสูทอ็อกกิ่ง (Smoking Jacket)

ประกอบด้วย เสื้อสักหลาดดำ กระดุมสองแถวหรือแถวเดียว คอแบบบุผ้าแพรดำ กางเกงสักหลาดดำมีแถบไหมดำที่ตะเข็บทั้งสองข้าง ไม่พับปลายขา กางเกง เสื้อชั้นในขาวอกแข็งหรืออกอ่อน คอตั้งหรือคอปก ผูกโบว์ดำ แขนเสื้อเช็ดควรให้แลบออกจาก แขนเสื้อชั้นนอกเล็กน้อยแต่พองาม เสื้อกั๊กดำ รองเท้าหนังดำ ถุงเท้าสีดำ ถุงมือไม่จำกัดสี ยกเว้นสีขาวเท่านั้น เสื้อคลุม ไม่จำกัดสีแต่ควรจะเป็นสีเข้ม

4.2.6. ชุดสากลกลางวัน

(Lounge Suit)

สำหรับสุภาพบุรุษ : เสื้อเชิ้ตแขนยาว สีขาวเป็นมาตรฐาน สีอ่อนอื่นๆ ก็ใช้ได้ ควรหลีกเลี่ยงสีจุดขาดหรือลายดอกดวง เนคไท สีเรียบๆ ให้เข้ากับเสื้อและกางเกง กางเกงขายาว ไม่พับปลายขา เสื้อนอกกระดุมแถวเดียวหรือสองแถวก็ได้ แต่เสื้อนอกกับกางเกงควร ต้องเข้าชุดกัน ทั้งสีและเนื้อผ้า สีที่นิยมคือ ดำ เทา น้ำเงินเข้ม น้ำตาลสีจะเข้มอย่างไรควรจะขึ้นอยู่กับโอกาส ถุงเท้าสีพื้นหรือมีลาย แบบสุภาพ รองเท้าสีดำ น้ำตาลเข้ม ในงานพิธีควรใช้แบบ ผูกเชือก

4.2.7. ชุดลำลองสุภาพ

(Smart Casual)

หมายถึงชุดที่พอจะออกงานได้ (Presentable) แต่ไม่เป็นที่ทางการมากนัก

สำหรับสุภาพบุรุษ หมายถึง เสื้อนอกลำลอง (Blazer) หรือเสื้อแจ็กเก็ตกีฬา เสื้อเชิ้ตสีเรียบไม่จำเป็นต้องผูกเนคไท กางเกงผ้าฝ้ายขายาว เสื้อโปโล หรือเสื้อกันหนาว ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับฤดูกาล เสื้อสูทลินินหรือฝ้ายอาจเป็นตัวเลือกที่เหมาะสม รองเท้าหุ้มส้นสีน้ำตาล แต่ไม่ควรเป็นรองเท้ากีฬา หมวกปานามาอาจพิจารณาเสริมได้

สำหรับสุภาพสตรี หมายถึง เสื้อแจ็กเก็ตลำลอง (Blazer Type Jacket) โดยใส่พร้อมกับกระโปรงชุด หรือกระโปรง หรือกางเกง ขายาว หรือเสื้อสุภาพสตรี (blouse) หรือเสื้อเชิ้ต หรือ

ชุดสูทที่ใส่เข้าชุดกับกางเกงขายาวก็ถือว่าเหมาะสม รองเท้าควรจะมีส้นเล็กหน่อย

4.2.8. Unchanged

บางครั้งในบัตรเชิญเข้าร่วมงานเลี้ยงอาจจะบอกการแต่งกายว่า "Unchanged" หมายถึง การแต่งกายในชุดเดิม โดยไม่ต้องเปลี่ยนจากชุดซึ่งคนส่วนใหญ่ใส่ทำงานประจำวันในช่วงกลางวัน ซึ่งถือว่าการค่อนข้างเรียบร้อยอยู่แล้วหรือความหมายโดยนัย คือชุดที่ไม่เป็นทางการถึงขั้น Black Tie สำหรับฝ่ายชายอาจได้แก่ ชุดสูท หรือ เสื้อแจ็กเก็ตและเน็คไท และเสื้อเชิ้ตตัวในที่เป็นทางการ สำหรับฝ่ายหญิง อาจได้แก่ชุดที่พ้อออกงานได้

4.2.9. Come as You Are

หมายถึง แต่งกายแบบลำลอง (casual wear) แต่ยังคงความสุภาพพอสมควร โดยอาจพิจารณาให้เข้ากับฤดูกาล กางเกงขายาว ฟ้าฝ้าย กางเกงขาสั้นแบบสุภาพ เสื้อเชิ้ตแขนสั้นหรือเสื้อกันหนาวสุภาพ รองเท้าลำลองสันเตี้ย (Loafer) สำหรับสุภาพสตรี กางเกงขายาว กางเกงขาสั้นสุภาพ หรือกระโปรงก็จัดว่าเหมาะสม

5. การแนะนำตัวในการเข้าร่วมงานเลี้ยง

เจ้าภาพอาจเตรียมสถานที่สำหรับดื่มสังสรรค์ก่อนอาหาร (before dinner drinks/aperitifs) เพื่อเป็นโอกาสที่จะแนะนำ แยกที่มาถึงในงานและเพื่อเป็นการรอแขกอื่นไปในตัวให้พร้อมเพรียงกันก่อนเข้าโต๊ะรับประทานอาหาร

สำหรับวิธีการรับแขกหรือแนะนำแขกนั้น ส่วนใหญ่แล้วเจ้าภาพจะยืนต้อนรับแขกที่บริเวณทางเข้างาน และแนะนำตนเองกับแขก (ในกรณีที่มีแขกบางคนที่ไม่รู้จักหรือไม่เคยพบกันมาก่อน) และเชิญเชิญให้แขกเข้ามาในงาน หากรับแขกเสร็จแล้วและมีความจำเป็นจะต้องแนะนำแขกให้รู้จักกับแขก รายอื่น เจ้าภาพควรแนะนำสุภาพสตรีให้รู้จักสุภาพบุรุษก่อนเสมอ สุภาพสตรีควรยื่นมือเพื่อทำความรู้จักกับสุภาพบุรุษที่ได้รับการแนะนำเพื่อเป็นการรักษามารยาท และควรมีการกล่าวทักทายกัน โดยเริ่มจากการบอกรายชื่อและสถานที่ทำงาน เมื่อสิ้นสุดงานเลี้ยงเจ้าภาพควรส่งแขกบริเวณหน้าห้องจัดเลี้ยง

6. ก่อนเข้าโต๊ะอาหาร

เจ้าภาพจะทักทายกับแขกทุกคน และตรวจสอบยอดแขกรับเชิญ แขกจะได้ทักทายพูดคุยซึ่งกันและกัน และตรวจสอบที่นั่ง ณ โต๊ะอาหารจากผังที่นั่ง

ท่านที่เป็นชายจะมีหน้าที่นำแขกสุภาพสตรีที่นั่งด้านขวาเข้าโต๊ะ ในกรณีนี้ควรจะหาโอกาสให้เจ้าภาพแนะนำท่านให้รู้จักกับสุภาพสตรีที่นั่งด้านขวาท่านหรือหาโอกาสเข้าไปแนะนำตนเองก่อนเข้าโต๊ะอาหาร

ควรจัดงานเลี้ยงให้ตรงเวลาตามบัตรเชิญ หากเป็นงานเลี้ยงที่เป็นกันเอง การนำของฝากมาให้เจ้าภาพนับเป็นการแสดงออกที่ดี ของฝากอาจเป็นดอกไม้ ไวน์ ช็อกโกแลต หรืออะไร

ก็ได้ที่เหมาะสม ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินมาไม่ได้หรือมาช้า จะต้องโทรศัพท์แจ้งเจ้าภาพเพื่อให้เจ้าภาพได้แก้ปัญหาทันเวลา (เช่น เชิญทุกคนรับประทานอาหารตามเวลาแทนที่จะคอย)

เจ้าภาพ (ส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าภาพฝ่ายชาย) จะเชิญให้แขกดื่ม แยกจะเริ่มดื่มได้ในทันทีที่ได้รับแก้ว เมื่อบริการเวียนมาบริการเครื่องดื่มเพิ่มเติม ท่านอาจรับหรือปฏิเสธก็ได้ตามความเหมาะสม เมื่อเจ้าภาพเข้าห้องรับประทานอาหารควรวางแก้ว และเดินเข้าไปประจำเก้าอี้ตามผังการนั่ง ไม่ควรนำเครื่องดื่มจากการเลี้ยงรับรองก่อนอาหารมาที่โต๊ะอาหาร

7. การเข้าโต๊ะอาหาร

แขกรับเชิญไม่ควรจะนั่งจนกว่าเจ้าภาพฝ่ายหญิง และแขกผู้มีเกียรติจะนั่งแล้ว หรือเจ้าภาพฝ่ายชายเชิญให้นั่ง สุภาพบุรุษควรช่วยสุภาพสตรีด้านขวาเข้านั่งก่อนที่ตนจะเข้านั่ง

ในการนั่งควรพยายามนั่งตัวตรงโดยวางมือบนตัก หรือวางเบา ๆ บนโต๊ะ แต่ไม่ควรวางข้อศอกบนโต๊ะ เพราะอาจเผลอกดโต๊ะพลิกได้ และยังทำให้ผู้อยู่ซ้ายและขวาของท่านพูดคุยกันไม่สะดวก

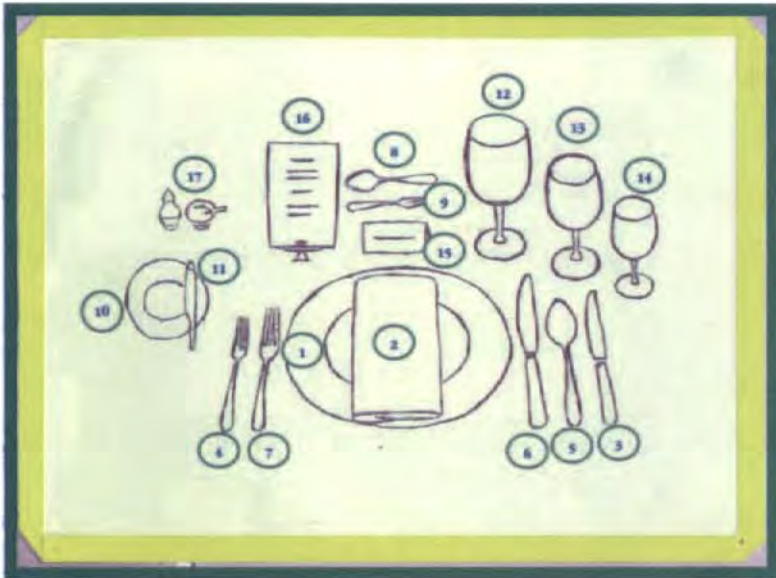
เวลานั่งโต๊ะควรเลื่อนเก้าอี้ให้ตัวท่านชิดกับโต๊ะมากที่สุด เพื่อจะได้ไม่ต้องก้ม การนั่งควรนั่งหลังตรง เวลารับประทานอาหารอาจโน้มตัวมาเหนือจานเล็กน้อย

เมื่อนั่งแล้วควรหุบผ้าเช็ดปากที่อยู่ด้านซ้ายหรือตรงกลางมาคลี่พาดบนหน้าตัก โดยรอปฏิบัติหลังเจ้าภาพ ปกติผ้าเช็ดปากจะวางด้านซ้ายในงานไม่เป็นทางการและจะวางตรงกลางสำหรับงานเป็นทางการ ในสังคมตะวันตกมักจะมีการกล่าวขอบคุณพระเจ้าก่อนรับประทานอาหาร การคลี่ผ้าเช็ดปากจึงควรรอจังหวะโดยดูเจ้าภาพเป็นหลัก

หลังจากกล่าวขอบคุณพระเจ้าแล้ว ควรคลี่ผ้าเช็ดปากโดยให้อยู่ในสภาพพับครึ่งและวางขวางบนตัก จะไม่ใช่เหน็บกับเอวหรือคอเสื้อ (วิธีเช็ดปาก : คลี่มุมผ้าแยกออกจากกันพอสมควร แล้วพับที่ริมฝีปากไว้แล้ว พับกลับอย่างเดิมวางไว้บนตัก ผู้นั่งใกล้เคียงจะไม่เห็นรอยเบื่อนที่เราเช็ดเพราะรอยเบื่อนจะอยู่ด้านในของผ้าเช็ดปาก) ถ้าจำเป็นต้องไอหรือจาม ให้ใช้ผ้าเช็ดปากปิดปากหรือจมูก และหันหน้าออกจากโต๊ะอาหารก่อนไอ หรือจามอย่าสั่งน้ำมูก ขากเสลด หรือถ่มน้ำลายลงผ้าเช็ดปาก

หลังการรับประทานอาหารเสร็จสิ้น ถ้าเป็นภัตตาคารให้วางผ้าเช็ดปากบนโต๊ะ ซึ่งถือว่าสิ้นสุดการรับประทานอาหารด้วยอย่างไรก็ตามห้ามม้วนผ้าเช็ดปากเป็นก้อนหรือขยำไว้บนโต๊ะ

8. การจัดเครื่องใช้สำหรับการเลี้ยงอาหารที่เป็นแบบพิธี

1. จานรอง
2. ผ้าเช็ดปาก
3. มีดสำหรับออเดิร์ฟ
4. ส้อมสำหรับออเดิร์ฟ
5. ช้อนชุป
6. มีดสำหรับจานเนื้อ
7. ส้อมสำหรับจานเนื้อ
8. ช้อนของหวาน
9. ส้อมสำหรับของหวาน
10. จานใส่ขนมปัง
11. มีดสำหรับทานเนย
12. แก้วน้ำ
13. แก้วไวน์แดง
14. แก้วไวน์ขาว
15. ป้ายชื่อแขก
16. เมนู (รายการอาหาร)
17. ขวดเกลือและพริกไทย

8.1 อุปกรณ์ในการรับประทานอาหาร

อุปกรณ์ในการรับประทานอาหารตะวันตกจะใช้ส้อมและมีดเป็นหลัก ซึ่งมักจะเรียกว่าเครื่องเงิน (Silverware หรือ Flatware) เพราะเดิมจะทำมาจากเงิน Sterling เครื่องเงินหรือข้อมส้อมมีดจะจัดวางตามลำดับการใช้งาน คือ ตามรายการอาหารที่จะเสิร์ฟ ถ้าอาหารมีหลายรายการ เครื่องเงินย่อมมีมากจนอาจมองดูแล้ว น่าสับสน แต่โดยหลักการแล้วจะมีมีด ไม่เกิน 3 เล่ม และส้อมไม่เกิน 3 คัน ไม่ว่าจะป็นงานป็นทางการระดับใดก็ตาม ซึ่งถ้าจำเป็นต้องใช้มากกว่านั้น บริกรจะนำมาเพิ่มเติมตามจำเป็นพร้อมกับอาหารนั้น ๆ

1. เลือกใช้จากด้านนอกสุดของจานเข้าหาด้านใน (ทั้งซ้ายและขวา) นั่นคือสิ่งแรกที่ท่านต้องใช้คือ ช้อนคันนอสุดจากด้านขวา หรือส้อมคันนอสุดจากด้านซ้ายร่วมกับมีดเล่มนอสุดจากด้านขวา

2. มีดและช้อนจะอยู่ด้านขวาของจานและส้อมอยู่ด้านซ้าย ช้อนส้อมสำหรับของหวานจะวางถัดไปทางด้านบนของจาน ซึ่งจะใช้เป็นอันดับท้ายสุด

3. เครื่องเงินควรใช้นำอาหารเข้าปาก ไม่ใช่กัมปากมารับอาหาร อย่าแวงมีดส้อมประกอบการสนทนา หากต้องใช้มือประกอบท่าทางในการสนทนาควรวางข้อมส้อมเสียก่อน หากสงสัย

ถึงความเหมาะสม ในการใช้เครื่องเงินขอให้ประวิงเวลาและดูจาก
เจ้าภาพเป็นหลัก

ธรรมเนียมการใช้เครื่องเงิน มีสองแบบคือ
แบบอเมริกันและแบบยุโรป

แบบอเมริกันจะถือส้อมในมือซ้าย โดยคว่ำส้อม
จับอาหารหนึ่ง เพื่อใช้มีดในมือขวาตัด เมื่อตัดอาหารเป็นคำ
หลาย ๆ คำแล้ว จะวางมีดด้านขวา หรือด้านบนของจาน โดยหัน
คมมีดเข้ามาข้างใน (จะไม่วางบนโต๊ะโดยเด็ดขาด) และเปลี่ยนมา
ถือส้อมด้วยมือขวาให้ปลายส้อมหงายขึ้นจับตามส้อมด้วย
นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ นิ้วกลางในลักษณะจับดินสอ เพื่อจิ้มอาหาร
เข้าปาก การจับส้อมในการหันอาหารจะจับคว่ำในอุ้งมือซ้ายโดย
นิ้วชี้จะพาดกดไปตามก้านส้อม (ด้านหลัง) ส่วนมีดนั้นจะจับในอุ้ง
มือขวาและนิ้วชี้พาดไปตามด้ามมีด นิ้วชี้จะไม่แตะบนสันมีด วิธีจับ
ส้อมและมีดในการหันนี้ จะเหมือนกันทั้งในธรรมเนียมอเมริกันและ

ยุโรปจะแตกต่างกันก็คือ ในแบบยุโรปจะไม่มีการสลับส้อมมาถือมือขวา การนำอาหารเข้าปากจะใช้ส้อมในมือซ้ายเท่านั้น ธรรมเนียมเดิมจะต้องใช้ส้อมคว่ำ

ในปัจจุบันสามารถใช้ทั้งส้อมคว่ำและหงายนำอาหารเข้าปาก เช่น ถ้ารับประทานข้าวหรือถั่วอาจหงายส้อมขึ้นและใช้มีดช่วยปาดอาหารให้ขึ้นไปอยู่บนส้อม (โดยปาดจากตัวออกไปหรือปาดขึ้นทางด้านในของส้อม เพื่อมิให้ข้อศอกกางออกไปกระทบคนข้าง ๆ) ไม่ว่าจะกรณีใดก็ตามจะไม่มีการใช้มีดนำอาหารเข้าปากโดยเด็ดขาด ทั้งนี้แบบยุโรปได้รับการยอมรับว่าสุภาพกว่าและควรใช้เป็นหลัก

วิธีที่ตัดอาหารเป็นชิ้น ๆ พอดีคำไว้มาก ๆ แล้วจึงใช้ส้อมจิ้มรับประทานด้วยมือขวาติดต่อกันไป ในบางโอกาสก็เป็นการรับประทานที่ดูรีบร้อนรวดเร็วเกินไป ควรค่อยตัด ค่อยรับประทานเรื่อย ๆ ไปจะงามกว่า

ช้อน จะถือในมือขวาในลักษณะเดียวกันกับที่ถือส้อมในมือขวาโดยทั่วไป (ยกเว้นของหวาน) อาหารตะวันตกจะมีเฉพาะช้อนชุป ซึ่งในการรับประทานชุป จะยกรับประทานจากข้างช้อน โดยจะไม่นำทั้งช้อนเข้าปากโดยเด็ดขาด เวลารับประทานชุปนี้ควรยกช้อนมาที่ปากอย่างก้มตัวให้ปากใกล้ชามชุป ถ้าชุปร้อนมากอาจใช้การคนหรือเป่าเบา ๆ เวลาตักชุปควรตักออกจากตัวโดยตักที่ผิวหน้าของชุป และแตะกันช้อนกับขอบชามชุปด้านใกล้ตัว เพื่อลดการหยดและเปราะเป็นเวลา นำชุปเข้าปาก การรับประทานชุปนี้จะ

เป็นลักษณะเทเข้าปาก ไม่ใช้การดูดจากช้อน การตักชุปกันขามให้จับขามตะแคงออกด้วยมือซ้าย และใช้ช้อนตักตามปกติ เมื่อรับประทานชุปเสร็จแล้วให้ยกช้อนชุปมาวางที่ขอบจานรองขามชุปอย่างวางทิ้งไว้ในขามชุป

ช้อนของหวาน มักจะมีล้อมของหวานวางคู่กัน ถัดไปทางด้านบนของจาน ควรใช้ทั้งช้อนและล้อมในการรับประทานของหวาน หรืออาจใช้ล้อมอย่างเดียวก็ได้ แต่ไม่ควรใช้ช้อนของหวานอย่างเดียว สำหรับของหวานที่เสิร์ฟในถ้วยหรือจานเล็ก ๆ จะใช้ช้อนชาในการรับประทานช้อนชาที่ใช้กับถ้วยชา กาแฟ หลังจากใช้เสร็จแล้วควรวางในจานรองถ้วยชา/กาแฟ อย่างวางบนโต๊ะ ซึ่งจะทำให้ผ้าปูโต๊ะเปื้อน แต่ถ้ากาแฟถูกเสิร์ฟในถ้วย MUG (ถ้วยใหญ่ไม่มีจานรอง) อาจวางช้อนกาแฟคว่ำบนจานขนมปังหรือจาน DINNER ได้

มีดเนย จะอยู่ในจานขนมปังด้านซ้าย และจะใช้สำหรับทาเนยบนขนมปังของท่าน ให้ใช้มีดเนยใหญ่ในจานเนยกลางเท่านั้น การทาเนยบนขนมปังนั้นจะต้องใช้มีดเนยอย่างเดียว อย่าใช้มีดเนื้อหรือมีดปลา

ส้อมสลัด จะมากับมีดสลัด ตำแหน่งในการวางจะขึ้นอยู่กับว่าสลัดจะเสิร์ฟก่อนหรือหลังอาหารหลัก

มีดปลา จะเป็นมีดปลายมน ไม่มีสันคม เหมาะแก่การเลาะก้างปลาและรับประทานปลา

8.2 ลำดับการเสิร์ฟอาหาร

โดยทั่วไปจะเป็นตามขั้นตอน คือ ขนมปังและเนย
ซूप สลัด อาหารจานหลัก ของหวาน ชา/กาแฟ

ขนมปังและเนย

จานขนมปังจะอยู่ด้านซ้ายของผู้นั่งและบนจานจะมี
มีดเนยรูปทรงแบบปลายมน ใช้สำหรับตัดเนยในจาน เพื่อทาขนมปัง
แต่จะขึ้นก่อนรับประทาน บริกรจะเสิร์ฟขนมปังรายบุคคลหรือวาง
ตะกร้าขนมปังบนโต๊ะ ในกรณีที่เสิร์ฟรายบุคคล บริกรจะนำตะกร้า
มาบริการทางซ้าย ท่านจะชี้หรือระบุว่าต้องการขนมปังใด (ถ้ามีให้
เลือก) ซึ่งบริกรจะตักวางบนจานขนมปังของท่าน ถ้าเป็นตะกร้าขนม
ปังให้ใช้ที่คีบหรือมือหยิบขนมปังที่ต้องการวางบนจานขนมปังของ
ท่าน ฟังหลักเลี่ยงการบีบหรือคล้ำขนมปังในตะกร้า (เพื่อตรวจสอบ
ความนิ่ม หรือแข็ง) ขึ้นใดที่จับแล้วควรหยิบมารับประทาน การตัด
เนยจากเนยจานกลาง (นอกจากในกรณีที่ท่านเลือก GARLIC
BREAD ซึ่งทาเนยและกระเทียมพร้อมแล้ว) ท่านจะต้องตัดเนยจาก
เนยจานกลาง โดยทั่วไปเนยจานกลางจะจัดเป็นเนยก้อน ๆ รูป
สี่เหลี่ยม เปลือกหอย ฯลฯ และมีมีดเนยกลางอยู่ ท่านจะใช้มีดเนย
กลางตัดเนยมาวางบนจานขนมปังของท่านก่อน หลังจากนั้นจึงจะใช้
มีดเนยตนเองทาเนยบนขนมปัง อย่าตัดเนยจากจานเนยกลางมาทา
ขนมปังโดยตรง มารยาทในการรับประทานขนมปังกับเนยคือ ท่าน
เป็นคำ ดังนั้นท่านจะต้องจิกขนมปังเป็นชิ้นพอดีคำก่อนและจึงทา
เนยก่อนรับประทาน อย่ารับประทานโดยการกัดขนมปังนั้น โดย

มารยาททั่วไปไม่ควรนำขนมปังมาเช็ดน้ำเกรวี่หรือน้ำซอสในจานอาหารหลัก (ENTRÉE) แต่ในบางประเทศ เช่น อิตาลี การนำขนมปังมาเช็ดซอส ถือว่าเป็นการให้เกียรติ แสดงความอวยพรจนหยุดสุดท้ายของน้ำซอส (พ่อครัวอาจออกมาถอดท่านขอบคุณในการให้เกียรติอย่างสูง)

ซูป

เมื่อบริการเสิร์ฟซูปแล้ว จะต้องรีบรับประทาน เพราะซูปจะเย็น และในการเสิร์ฟอาหารเป็นคอร์สนั้น บริการจะรอแขกคนสุดท้ายรับประทานอาหารคอร์สนั้น ๆ เสริจแล้วจึงยกออก พึงหลีกเลี่ยงการบิขนมปังจากจานขนมปังลงในซูป สำหรับซูปที่ควรมีขนมปังบิใส่ เช่น CLAM CHOWDER จะมีบริการขนมปังพิเศษเหมาะแก่การใส่ลงในซูปโดยบริการ หรือมีการจัดวางมาเป็นเครื่องเคียงซูปในจานรองซูปให้

โดยทั่วไปผู้รับเชิญจะต้องรอจนอาหารแต่ละคอร์สได้วางตรงหน้าทุกคน และเจ้าภาพเชิญให้เริ่มรับประทาน จึงจะรับประทาน แต่ในงานเลี้ยงใหญ่ เจ้าภาพฝ่ายหญิงอาจเชิญให้รับประทานทันทีที่ได้รับเสิร์ฟเพื่ออาหารจะได้ไม่เย็น ในกรณีนั้นควรรอให้พร้อมรับประทาน 3 – 4 คน ก่อนจึงเริ่มรับประทาน

ซูปบางประเภท เช่น ซูปใส (CONSOMME) ที่เสิร์ฟในถ้วยมีหูสองข้าง สามารถจับหูทั้งสองยกมารับประทานได้นอกนั้นควรใช้ช้อนซูปในการรับประทาน ถ้าซูปเสิร์ฟในจานใหญ่ให้

วางซ้อนไว้ในจานเมื่ออิ่มแล้วถ้าเสิร์ฟในถ้วยให้วางซ้อนในจานรอง

สลัด

โดยส่วนมากแล้วสลัดผักในงานเลี้ยงรับประทานอาหารค้ำอย่างเป็นที่ถือการจะจัดมาแล้วทั้งชุด สลัด DRESSING และเนื้อ (ปู ปลา ไก่ กุ้ง เนื้อ ฯลฯ) หากไม่นิยมหรือไม่ถูกกับประเภทเนื้ออาจเลือกรับประทานเฉพาะผัก และเหลือส่วนที่รับประทานไม่ได้ไว้ในจาน (ในบางวัฒนธรรม เช่น ฝรั่งเศส อาจนิยมสลัดเสิร์ฟสลัดหลังอาหารหลัก)

อาหารหลัก (MAIN COURSE)

หลังจากบริการเก็บจานสลัดเรียบร้อยแล้ว จะทำการเสิร์ฟอาหารหลักซึ่งการเสิร์ฟอาจเสิร์ฟเป็นจาน (PLATE) หรือเสิร์ฟแบบจานเปล (PLATTER) ในการเสิร์ฟเป็นจานจะเสิร์ฟเป็นรายบุคคลโดยบริการจะยก เสิร์ฟเข้าด้านซ้าย เมื่อถึงเวลาที่เหมาะสมก็เริ่มรับประทานได้ ในกรณีหลังเช่น การเสิร์ฟปลา บริการจะนำจานเปลอาหารให้เลือกรับประทานโดยเข้าทางด้านซ้าย แยกจะใช้ช้อนและส้อมใหญ่ในจานเปลนั้น นำอาหารจากจานเปลมาไว้ที่จานตนเอง โดยทั่วไปอาหารจะหันเป็นชิ้นมาเรียบร้อยแล้วในจานเปล แต่ถ้าไม่ได้หันก็สามารถใช้ช้อนใหญ่หันได้ สำหรับจานเปลที่เสิร์ฟอาหารประเภทผัก ช้อนดักจะมีรองเพื่อไม่ให้ส่วนประกอบที่เป็นของเหลวหยดเประอะเปื้อนตอondักใส่จาน การจับช้อนและส้อมเสิร์ฟนั้น ในกรณีที่อาหารหลักเป็นปลา มีดที่เจ้าภาพจัดให้

จะเป็นมีดปลา ซึ่งมีปลายมนไม่มีสันคมเหมาะแก่การเลาะก้างปลา และรับประทานปลา ซึ่งจะวางถัดจากมีดสลัดเข้ามา

การเติมอาหารครั้งที่สอง

เคยมีกฎว่าในการเลี้ยงอาหารแบบนั่งโต๊ะจะไม่มี การเติมครั้งที่สอง แต่ปัจจุบันเปลี่ยนไปตามลักษณะและปริมาณ ของอาหาร มีเจ้าภาพจำนวนมากที่เสนออาหารให้เติมครั้งที่สอง เมื่อแขกได้รับการเสนอไม่ควรอายที่จะตอบรับ เพราะแสดงถึง ความเอร็ดอร่อยของอาหารซึ่งถือเป็นการยินยอมเจ้าภาพ (โดยเฉพาะถ้าเจ้าภาพทำอาหารเอง) แต่หากอิมสามารถปฏิเสธได้ ตามสบาย

เมื่อรับประทานอาหารจานหลักเรียบร้อยแล้ว ให้ รวบล้อมและมีดโดยหันคมมีดไปทางซ้าย ล้อมหงายขึ้น และวาง เป็นแนวตั้งกึ่งกลางของจาน บริการจะเก็บจานจากทางขวาของผู้นั่ง

กาแฟ

ในการเสิร์ฟกาแฟ บริการจะนำชาและกาแฟมา เสิร์ฟ โดยกาแฟจะอยู่ในภาชนะเงินขัดมันทรงสูง (ถ้าเป็นชาจะอยู่ใน ภาชนะทรงป้อม) การเติมน้ำตาลหรือครีมพึงใช้อุปกรณ์ที่จัดไว้ นั้นคือ ใช้ปากคีบน้ำตาลหรือช้อนน้ำตาลตักน้ำตาลและเทครีมใส่ ถ้วยจากภาชนะเสิร์ฟ การคนกาแฟให้ใช้ช้อนชาของตนเอง ห้ามใช้ ช้อนชาตักกาแฟมาชิม เมื่อคนเสร็จแล้วให้วางช้อนชาลงบนจาน รอง อย่าทิ้งไว้ในถ้วย การดื่มให้ใช้นิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือจับที่หูถ้วย

และยกขึ้นดื่ม โดยระวังไม่ให้มีเสียงดัง หากร้อนเกินไปให้คอยอย่าเป่า (โดยปกติเจ้าภาพจะไม่เสิร์ฟชาหลังอาหารค่ำ ยกเว้นจะได้รับการร้องขอจากแขกเป็นกรณีพิเศษ)

อาหารอื่นนอกจากอาหารหลัก

ธรรมเนียมแบบฝรั่งเศส เจ้าภาพจะจัดให้เสิร์ฟสลัดผักอยู่หลังอาหารจานหลัก นอกจากนั้นแล้วยังมีอาหารอีก 2 – 3 คอร์สที่ท่านอาจจะพบในงานเลี้ยงแบบตะวันตกคือ

- Hors D'oeuvre ก็คือ อาหารเรียกน้ำย่อย หรือใน MENU บางร้านอาหารเรียกว่า APPETIZER โดยทั่วไปแล้วจะเป็นอาหารจานไม่ใหญ่ และมักจะอร่อยเป็นพิเศษเพื่อเรียกน้ำย่อย เช่น SHRIMP COCKTAIL, SMOKED SALMON, OYSTERS หรือ CLAM สด

- Sorbet หรือ Sherbet เป็นไอศกรีมผลไม้ ไม้ใส นมหรือครีม บางครั้งปรุงรสด้วยสุรา โดยทั่วไปมักจะเสิร์ฟเป็น ก้อนเล็ก ๆ ในถ้วยไอศกรีมก่อนอาหารจานหลัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคั่นระหว่างอาหารคอร์สต่อไปที่จะเสิร์ฟให้กระเพาะได้พักผ่อนเล็กน้อย และเพื่อให้มีโอกาสพูดคุยระหว่างรับประทานอาหาร

- เนยแข็ง หรือ Cheese board จะประกอบด้วยเนยแข็งหลาย ๆ ประเภท โดยบริกรจะนำมาเสิร์ฟเพื่อให้ผู้รับประทานเลือก เมื่อเลือกแล้วพนักงานจะตัดเนยแข็งเสิร์ฟพร้อม

ขนมปังอาจเสิร์ฟก่อนผลไม้หรือหลังของหวานขึ้นอยู่กับ
ความประสงค์ของเจ้าภาพ

ธรรมเนียมและมารยาทสากลในการรับประทานอาหาร
ตะวันตก

- * ตอบรับหรือปฏิเสธบัตรเชิญ
- * ควรแต่งกายตามที่กำหนดในบัตรเชิญ
- * ควรไปถึงงานก่อนกำหนดเวลาประมาณ 10-15 นาที
- * ก่อนที่จะเข้าไปในห้องรับรองแขก จะถอดโอเวอร์โคท หมวก
ร่ม ผ้าคลุมไหล่ มอบให้แก่คนรับใช้เก็บไว้ในที่เก็บก่อน
- * ไปพบกับเจ้าภาพก่อน
- * ทักทายสนทนาวิสาสะกับแขกคนอื่น ๆ ที่ห้องรับรองแขก
- * สุภาพบุรุษต้องไม่นั่งก่อนที่เจ้าภาพจะเชิญให้นั่ง และไม่นั่งก่อน
สุภาพสตรี
- * เมื่อนั่งลงเรียบร้อยแล้ว ไม่ควรจับต้องเครื่องเงินเล่น หรือพลิก
จานชามเพื่อดูยี่ห่อ

- * ถ้าทำอะไรผิดพลาดที่โต๊ะอาหารจะเป็นตัวเราหรือผู้อื่นก็ตาม อย่าแสดงกิริยาผิดปกติ และไม่แก้ตัว
- * สุขภาพบุรุษต้องให้เกียรติและปฏิบัติต่อสุขภาพสตรี และให้สุขภาพสตรีอยู่ทางขวามือเสมอ
- * สุขภาพสตรีไม่ควรนั่งไขว่ห้าง เพราะแลดูไม่สุภาพ
- * ถ้าทำเครื่องใช้บนโต๊ะตกอย่าก้มลงเก็บให้ขอใหม่จากพนักงานเสิร์ฟ
- * ระวังอย่ารับประทานอาหารคำโต และอย่าเคี้ยวเสียงดัง อย่าพูดในขณะที่มีอาหารอยู่ในปาก
- * อย่าบ้วนน้ำลาย ขาก ใจ จาม ถ้าจำเป็นให้ใช้ผ้าป้องปาก และขอโทษเพื่อนร่วมโต๊ะ
- * เมื่อนั่งโต๊ะอย่าลืมหิ้วผ้าเช็ดมือปูที่ตักโดยเหน็บชายไว้ที่ 2 ข้างขา
- * ถ้าต้องการหยิบสิ่งที่อยู่ไกลตัว อย่าเอื้อมมือไปหยิบข้ามเครื่องมือ เครื่องใช้ของคนอื่น ควรเรียกพนักงานเสิร์ฟให้หยิบให้ หรือ ถ้าเพื่อนร่วมโต๊ะเอื้อเฟื้อจะหยิบให้ก็ควรจะขอบคุณ
- * ถ้าเจ้าภาพจัดอาหารเลี้ยงเอง ก็ไม่ควรเติมรสอาหาร มิเช่นนั้นจะเป็นการแสดงว่าเจ้าภาพทำอาหารไม่อร่อย
- * อาหารที่พนักงานนำมาแจกเป็นชิ้นและให้ตักเอง ควรตักเพียงชิ้นเดียวและกล่าวขอบคุณ อาหารที่ไม่ต้องการ ก็บอกกับพนักงานเบา ๆ ว่า ไม่ต้องการขอบคุณ ห้ามยกมือปฏิเสธหรือบอกว่าไม่ชอบ เกลียด

- * ไม่ควรจิ้มฟันที่โต๊ะอาหาร ถ้าจำเป็นให้ใช้มือป้อง
- * การคายกระดูก เมล็ดผลไม้ ให้คายลงในวงมือโดยเอากระดาษมารองมือก่อน
- * อย่าแลกอาหารหรือแบ่งอาหารส่วนของตนให้ผู้อื่นแม้จะอยู่ในโต๊ะอาหารเดียวกัน
- * การรับประทานขนมปังใช้มือซ้ายบีทาเนยใส่ปากเป็นคำห้ามกัดทั้งแผ่น ห้ามใช้มือหันและไม่ควรบีเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยลงในชามซूप
- * ไม่ดื่มน้ำจากชามล้างมือ ซึ่งลอยด้วยดอกไม้ เช่น ดอกกุหลาบ มะลิ
- * ไม่เรียกเครื่องดื่มที่ตนชอบมารินเพิ่มอีกเมื่ออาหารและเครื่องดื่มชุดนั้นผ่านไปแล้ว
- * การรับประทานซूपให้รับประทานจากข้างช้อน เวลาตักซूपให้หงายช้อนขึ้นตักออกจากตัว อย่าชดซूपเสียงดัง ไม่ดูดน้ำซूपไม่เป่าซूपให้เย็นให้กัมศิระชะมาเล็กน้อยแล้วเทซूपใส่ปาก บางครั้งซूपจะถูกเสิร์ฟถ้วยหู หลังจากใช้ช้อนตักรับประทานหนึ่งหรือสองช้อน สามารถยกถ้วยซूपขึ้นดื่มได้เลย
- * อาหารประเภทเนื้อสัตว์กับผักใช้มีดหันแล้วใช้ส้อมจิ้มรับประทาน

- * ในการรับประทานอาหารตะวันตก จะหยิบมีดและส้อมจากด้านนอกสุดไปหาด้านใน ซึ่งได้จัดให้เหมาะสมกับอาหารแต่ละรายการไว้แล้ว
- * อย่าใช้มีดตักอาหารเข้าปาก
- * หากไม่ประสงค์จะดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ควรรับไว้เพื่อใช้ในเวลาดื่มอวยพร แต่หากไม่ดื่มเลย เนื่องจากข้อห้ามด้านศาสนาหรือด้านสุขภาพ ก็สามารถปฏิเสธได้และขอเปลี่ยนเป็นเครื่องดื่มชนิดอื่นแทนการดื่มอวยพร
- * การดื่มสุรา ดื่มน้ำ ไม่ควรดื่มจนศีรษะหงาย หรือดื่มมากจนเมามายคุมสติไม่ได้ อย่าคิดว่าแก้วเหล้าบนโต๊ะเมื่อไม่ต้องการ
- * แก้วสุรา แก้วน้ำอยู่ทางขวามือ ให้ใช้มือขวาหยิบ
- * การดื่มไวน์หรือเครื่องดื่มอื่นด้วยแก้วที่มีก้าน ให้จับที่ก้านแก้วเพื่อรักษารสชาติเครื่องดื่มไม่ให้เสีย
- * อาหารที่มีส่วนประกอบในการรับประทานหลายอย่างจะแจกทีละอย่างหรือแจกรวมกันจะต้องตักไว้ และเมื่อแจกครบแล้วก็เริ่มรับประทานได้เลย
- * ไม่ต้องไปคะยั้นคะยอให้แขกคนใดรับประทานอาหารแทนเจ้าภาพ
- * ขณะรับประทานอาหาร อย่าพาดข้อนิ้วหรือมีดไว้บนจาน โดยด้ามอยู่บนโต๊ะอาหารให้วางไว้บนจานอาหาร

- * ระหว่างการรับประทานอาหารควรให้ความสนใจสนทนากับผู้ร่วมโต๊ะข้าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ควรก้มหน้าก้มตารับประทานอาหารอย่างเดียว
- * เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว อย่าผลักจานอาหารออกไป ไม่ใช่ช้อน จานซามที่รับประทานแล้ว และไม่ต้องไปพับผ้าเช็ดมือใช้แล้ว
- * ไม่ควรรับประทานอาหารซ้ำจนคนอื่นต้องรอเป็นเวลานาน เพราะบริการจะไม่เก็บจานหากแขกยังรับประทานไม่เสร็จทุกคน
- * เจ้าภาพต้องไม่อิ่มก่อนแขก
- * ก่อนเข้าห้องรับประทานอาหาร ควรหาโอกาสทำธุระส่วนตัวในห้องน้ำก่อน ไม่ควรลุกขึ้นจากโต๊ะอาหารกลางคัน เพื่อไปเข้าห้องน้ำ หรือลุกเข้า-ออก จากโต๊ะอาหารบ่อย ๆ
- * การรับประทานอาหารให้หมดจานเป็นการแสดงออกถึงความอร่อยของอาหารและเป็นการให้เกียรติแก่เจ้าภาพ ไม่ควร ที่จะจงใจเหลืออาหารไว้ในจาน หรือตักมากเกินไปจนเหลือ
- * การรับประทานอาหารกับแก้ม อย่าตักไว้มากเพราะจะทำให้ อิ่มก่อนอาหารหนัก
- * ถ้าในงานเลี้ยงมีการดื่มถวายพระพร หรือดื่มอวยพรไม่ควรมีการสูบบุหรี่
- * เวลารับประทานอาหาร ไม่ควรผัดหน้า หวีผม ทาปาก ถ้าจะแต่งตัว ต้องไปที่ห้องน้ำ

- * ไม่ควรใส่กลิ่นน้ำหอมกลิ่นแรงเพราะจะทำให้แขกอื่นเวียนศีรษะ
- * ในการดื่มน้ำชา ใช้ช้อนคนให้น้ำตาลและนมกับน้ำชาเข้ากัน เมื่อคนเสร็จวางไว้ในจานรองถ้วย อย่าวางช้อนคาไว้ในถ้วยและอย่าใช้ช้อนตักชด
- * การเติมน้ำชาในถ้วยที่ดื่มแล้วมีชิ้นมะนาวค้างอยู่ ควรเปลี่ยนถ้วยใหม่
- * วิธีใช้ผ้าเช็ดมือ พลิกผ้าเช็ดมือทางด้านในซับริมฝีปาก ไม่ยกขึ้นทั้งผืน เมื่อเช็ดแล้วคราบของริมฝีปากจะอยู่ทางด้านในไม่เป็นที่น่ารังเกียจ
- * ไม่ใช้ข้อศอกวางบนโต๊ะแล้วตักอาหารรับประทาน หรือใช้ข้อศอกเท้าโต๊ะขณะรับประทานอาหาร
- * ควรปิดมือถือและอุปกรณ์สื่อสารระหว่างการรับประทานอาหาร โดยเฉพาะในงานเลี้ยงที่มีพิธีการ

9. เทคนิคพิเศษในการรับประทานอาหารชนิดต่าง ๆ

ซูป รับประทานซูปด้วยช้อนซูป โดยวิธีตักออกจากตัว ต่อมื้อน้ำซูปจากข้างช้อนและเมื่อรับประทานเสร็จแล้ววางช้อนไว้ที่จานรอง

ขนมปัง อาจวางอยู่บนจานตั้งแต่ต้นหรือบริกรจะนำมาเสิร์ฟหลังจากนั่งแล้วการกินขนมปังนั้นให้บีขนมปังแต่พอดีคำ ใช้มีดปาดเนยแล้วทากขนมปัง ในระหว่างขนมปังยังอยู่บนจานแล้วนำเข้าปากโดยไม่เปลี่ยนมือ ขนมปังทานได้ตลอด ถ้าหมดสามารถขอใหม่ได้ (กรุณาอย่ายกขนมปังทั้งชิ้นขึ้นขึ้นกัน หรืออย่าใช้มีดหรือส้อมจิ้มขนมปังขึ้นทาน และห้ามมิให้ใช้มีดหรือช้อนตักเนยเข้าปากโดยตรง เนยใช้สำหรับทากขนมปังเท่านั้น)

เนยแข็ง ตัดทีละชิ้นเล็ก ๆ วางบนขนมปังหรือบิสกิต ใช้มือหยิบเข้าปาก บางคนชอบรับประทานขอบของเนยอ่อน เช่น camembert ซึ่งเป็นความชอบเฉพาะตัว จะเลือกรับประทานหรือไม่ก็ได้

ปลา มีความนิยมที่แตกต่างกันอยู่สองวิธีคือแลปลา ก่อนรับประทานหรือตัดรับประทานทีละคำ วิธีหลังถูกต้องกว่า แต่วิธีแรกรับประทานง่ายกว่า แม้จะมีปัญหาบ้างว่าจะวางก้างไว้ที่ไหน เจ้าของบ้านที่รอบคอบอาจวางจานเปล่าไว้ให้ข้าง ๆ ถ้ามีก้างอยู่ในปากให้ใช้มือหยิบออกมาอย่างปกปิดที่สุดเท่าที่จะทำได้แล้ว

วางไว้ขอบจานในบางโอกาสปลาจะได้รับการเลาะกระดูกและก้าง
มาเรียบร้อยแล้วเรียกว่า FILLET (Without bones)

ผลไม้ ผลไม้ที่มีเมล็ด เช่น เชอร์รี่ และองุ่น ใช้วิธี
รับประทานด้วยมือ ยกมือปิดปากคายเมล็ดใส่แล้ววางไว้ขอบจาน
ถ้าในขนมพุดดิ้งมีผลไม้ที่มีเมล็ด คายอย่างไม่เปิดเผยลงในช้อนวาง
ไว้ขอบจาน ถ้าเป็นผลไม้ที่มี เมล็ดโต เช่น พีช ใช้มีดแคะเมล็ดออก
ตัดผลไม้เป็นส่วน ๆ ด้วยมือแล้วรับประทาน

เนื้อ ใช้มีดต่อเมื่อจำเป็นต้องตัด หรือใช้สำหรับ
กวาดของในจาน ตามปกติ Roast Beef หรือเสต็กจะรับประทานโดย
ใช้ ทั้งมีดและส้อม แต่ปลาใช้ส้อมอย่างเดียว

หอยแมลงภู่ บางทีเสิร์ฟพร้อมกับหอยเชลล์
ชาวอังกฤษใช้มือข้างหนึ่งจับเปลือกหอยทีละตัว แล้วใช้ส้อมจิ้มเนื้อ
เข้าปาก ชาวฝรั่งเศสใช้เปลือกหอยเปล่าตักเนื้อหอยแทนส้อม

ถั่ว มีสองวิธี วิธีแรกคือใช้ส้อมจิ้มถั่ว 2 – 3 เมล็ด
แล้วใช้มีดเขี่ยถั่วอีกจำนวนหนึ่งขึ้นไปบนหลังส้อม อีกวิธีหนึ่งคือ
หงายส้อมขึ้น (ไม่ต้องเปลี่ยนมือ) แล้วตักถั่วโดยใช้มีดช่วยเขี่ยขึ้นเมื่อ
ตักเข้าปากแล้ววางส้อมคว่ำลงแล้วหงายขึ้นตักต่อไปอีก

พุดดิ้ง ปัจจุบันนิยมรับประทานพุดดิ้งโดยใช้ส้อม
แต่ถ้าตัดให้พอคำลำบากก็ใช้ช้อนและส้อม มีข้อยกเว้นสองอย่างคือ
ไอศกรีมและ Sherbet ให้ใช้ช้อนเพียงอย่างเดียว

โรลส์ ใช้มือบีบไม่ใช้มีดตัดออกเป็นสองส่วน
แบ่งเป็นชิ้นพอดี ทาเนยถ้าต้องการหยิบเข้าปาก

สลัด ถ้าจำเป็นใช้ได้ทั้งมีดและส้อม

หอยทาก หรือเอสคาร์โกต์ (escargots) เสิร์ฟ
พร้อมด้วยคีมพิเศษและส้อม 2 ซี่ ใช้มือซ้ายจับคีม คีบเปลือกหอย
ไว้ให้แน่น และใช้ส้อมจิ้มเนื้อหอยออกมา ถ้ามีขนมปังเสิร์ฟมาด้วย
จะใช้ขนมปังกวาดซอส กระเทียมที่เหลือในจานก็ถือว่าถูกต้องและ
เอร็ดอร่อยสำหรับการรับประทานหอยทาก

หอยนางรม จะรับประทานสด ๆ โดยใช้ส้อมหอย
โดยเฉพาะใช้ส้อมจิ้มทั้งตัวและราดด้วยน้ำมะนาวหรือน้ำซอส
ค็อกเทล และรับประทานทั้งตัวในคำเดียว อย่าตัดแบ่งหอยนางรม
บนเปลือกเป็นชิ้นเล็ก ๆ ก่อนรับประทานไม่ว่าหอยจะตัวใหญ่
เท่าใดก็ตาม

10. การจับ มีด ส้อม และช้อน

การจับส้อมหรือช้อนด้วยมือขวา

ถุก

ผิด

การจับช้อนและส้อมในการรับประทานอาหารแบบไทยที่ถูกต้อง

การจับมีดและส้อม

ถูก

ผิด

การตัดอาหารด้วยมีดที่ถือด้วยมือขวาและใช้ส้อมด้วยมือซ้าย

ถูก

ผิด

การนำอาหารเข้าปากด้วยส้อมที่ถือด้วยมือซ้าย

คว่ำส้อม ถุก

หงายส้อม ผิด

การรับประทานอาหารด้วยมีดและส้อมแบบ ๔ จังหวะ
ของชาวอเมริกัน

จังหวะที่ ๑

ตัดอาหารด้วยมีดที่ถือด้วยมือขวา มือซ้ายถือส้อม
ที่คว่ำอยู่ตลอดเวลา

จังหวะที่ ๒

วางมีดไว้ที่ขอบจานด้านบนขวา หันคมเข้าหาตัว

จังหวะที่ ๓
เปลี่ยนส้อมมาถือด้วยมือขวา

จังหวะที่ ๔

จับส้อมด้วยมือขวา หายส้อม นำอาหารเข้าปากเช่นเดียวกับ
วิธีรับประทานอาหารด้วยส้อมคันเดียว

11. การจับและถือแก้วเครื่องดื่ม

○ แก้วไม่มีก้าน Tumbler

ลักษณะ เป็นแก้วตรง ฐานอาจสอบลงเล็กน้อยก็ได้ เหมาะสำหรับเครื่องดื่มที่ผสมน้ำแข็ง หรือเครื่องดื่มที่มีปริมาณมาก จำพวกที่เรียกว่า Long drink ใช้ดื่มเบียร์ หรือนมก็ได้

วิธีจับและถือ ใช้ ๓ นิ้ว จับหรือถือเฉพาะส่วนล่างของแก้ว ห้ามจับปากแก้ว ไม่ว่าในกรณีใด แม้แต่เมื่อหยิบแก้วเครื่องดื่มในขณะที่มีผู้นำเครื่องดื่มนั้นมาบริการ นิ้วนางและนิ้วก้อยขมวดไว้ได้แก้ว ในงานเลี้ยงรับรอง (Reception) ควรถือแก้วด้วยมือซ้าย เพื่อให้มือขวาวางไว้สำหรับหยิบกับแกล้มรับประทาน หรือให้คล่องตัวเมื่อจับมือทักทายผู้อื่น

○ แก้วมีก้าน Stemmed glass

ลักษณะ มีก้านหรือขาไว้สำหรับจับที่ก้าน เพื่อไม่ให้ความร้อนจากร่างกายของผู้ถือแก้วไปทำให้เสียอุณหภูมิของเครื่องดื่มที่เตรียมมาให้เย็นพอเหมาะแก่การดื่ม เช่น แก้วไวน์ แก้วค็อกเทล

วิธีจับและถือ ให้จับและถือเฉพาะที่ก้านแก้วเท่านั้น ห้ามจับที่ตัวแก้ว นิ้วที่เหลือขมวดไว้ที่ได้ฐานแก้ว

การดื่ม ใช้วิธีจิบ ไม่ดื่มรวดเดียวหมด

ช้อยกเว้น ในกรณีที่จับและถือแก้วน้ำ (Goblet) ในโต๊ะอาหารให้ใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้จับที่ตัวแก้ว โดยใช้นิ้วกลางและนิ้วนาง อาจรวมถึงนิ้วก้อยด้วย จับที่ก้านแก้ว ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับขนาดและทรงของแก้วน้ำ ซึ่งตามปกติมีขนาดใหญ่ บรรจุน้ำปริมาณมาก หงาย เพื่อให้จับได้ง่ายขึ้นและถือได้มั่นคง

○ แก้วบรันดี Balloon หรือ Snifter

ลักษณะ เป็นแก้วทรงกลม ก้านสั้น ออกแบบมาสำหรับการดื่มบรันดี โดยรินบรันดีเพียง ๑ เป็ก ในแก้วที่มีปริมาตรมาก เพื่อให้สามารถเก็บกลิ่นที่ฟุ้งกระจายอยู่ในอากาศที่อยู่เหนือน้ำบรันดี เมื่อยกขึ้นดื่ม ปากแก้วจะคลุมปลายจมูก ทำให้ผู้ดื่มได้กลิ่นหอมระเหยที่อบอวลอยู่ในแก้วนั้น ซึ่งเป็นสาระในการดื่มบรันดีคือ ดื่มเพื่อกลิ่นที่หอมหวล เพราะบรันดีไม่มีรสอื่นใดนอกจากแอลกอฮอล์

* การจับและถือแก้ว จับโดยให้ตัวแก้วอยู่ในอุ้งมือ ซ้าย ให้ก้านแก้วแทรกอยู่ระหว่างโคนนิ้วกลางกับนิ้วนาง ฐานแก้ว อยู่ด้านหลังของมือ อุ้งมือที่อุ้มแก้วกระชับทำให้ความร้อนจากมือ ถ่ายทอดไปสู่รู้น้ด และทำให้รู้น้ดหอมระเหย จิบทีละน้อย ๆ นิยมดื่มพร้อมกาแฟร้อนโดยจิบสลับกับกาแฟ

* การจับถ้วยชา – ถ้วยกาแฟ

วิธีถือ ถ้วยที่มีหูขนาดใหญ่

วิธีถือ ถ้วยที่มีขนาดเล็ก

มารยาทในการเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศ

ภารกิจด้านต่างประเทศประการหนึ่งของสมาชิก
รัฐสภา คือ การได้รับเกียรติให้เข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศ
ซึ่งในการประชุมแต่ละครั้ง ผู้เข้าร่วมประชุม ควรมีการเตรียมตัว
และปฏิบัติตัวระหว่างการเข้าร่วมประชุมทั้งในด้านสังคมและสาระ
ของการประชุม โดยจะต้องเดินทางไปถึงเมืองที่จัดประชุมก่อน
อย่างน้อย ๑ วัน เพื่อจะได้มีโอกาสตรวจสอบสถานที่ประชุม และ
พักผ่อนให้ร่างกายมีความพร้อม เพื่อจะได้เข้าร่วมประชุมได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ก่อนการประชุมต้องมีการศึกษาหัวข้อและ
เตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประชุมให้พร้อม เข้าประชุมตามที่
ระบุไว้ในกำหนดการประชุมโดยตลอด เพื่อร่วมปรึกษาหารือและ
แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม รวมทั้งมีเอกสารที่แจกในห้อง
ประชุมครบทุกฉบับ เพื่อสามารถติดตามการประชุมและพร้อม
สำหรับการอภิปรายในที่ประชุม โดยในการประชุมแต่ละครั้ง
เจ้าภาพจะกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและแบ่งสรรให้ผู้เข้า
ร่วมประชุม เช่น การเป็นประธาน (Chairman) หรือ ผู้เสนอ
รายงานการประชุม (Rapporteur) ในการประชุมกลุ่มย่อย เป็นต้น

ในการเข้าร่วมประชุมนั้น ควรคำนึงถึงมารยาทใน
ห้องประชุม ได้แก่ การเข้าประชุมตรงเวลา หากไปถึงก่อนเวลา

ควรนั่งรอในห้องประชุม และในระหว่างการประชุม ควรนั่งประจำที่ประชุม ไม่เดินเข้า-ออกห้องประชุมบ่อยครั้ง ควรตั้งใจฟังการประชุม และไม่นั่งหลับในที่ประชุม หากต้องการอภิปรายหรือชี้แจงต่อที่ประชุม ควรยกมือ เพื่อขออนุญาตต่อประธานในที่ประชุม เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงพูดได้ โดยใช้วาจาสุภาพ ไม่ก้าวร้าว พูดสั้น กระชับ และตรงประเด็น ในบางครั้ง การประชุมจะมีการโต้เถียงและขัดแย้งกัน ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ควรใช้อารมณ์ แต่ควรพูดจากันด้วยเหตุผล เนื่องจากการอภิปรายและชี้แจงทุกครั้งจะเป็นการนำเสนอต่อประธาน จึงไม่ควรจับกลุ่มพูดคุยกันเองหรือส่งเสียงดัง นอกจากนี้ ควรปิดโทรศัพท์มือถือ เมื่ออยู่ในห้องประชุม แต่หากจำเป็นต้องใช้โทรศัพท์ ควรเปิดระบบสั่น เพื่อไม่ให้เสียงโทรศัพท์รบกวนสมาธิและทำลายบรรยากาศในการประชุม ทั้งนี้ เมื่อสิ้นสุดการประชุม ไม่ควรนำเรื่องที่ประชุมไปพูดข้างนอก ควรพูดจาและหาข้อยุติในห้องประชุมให้เสร็จสิ้น และต้องยอมรับมติที่ประชุมแม้จะไม่เห็นด้วยก็ตาม

อนึ่ง ผู้เข้าร่วมประชุมควรเข้าร่วมในงานสังคมทุกงานที่เจ้าภาพเชิญ โดยหากได้รับบัตรเชิญให้ไปร่วมงานเลี้ยงรับรอง ซึ่งจัดสำหรับผู้เข้าร่วมประชุม เลขานุการคณะ (Secretary of the Delegation) จะเป็นผู้แจ้งตอบรับหรือปฏิเสธคำเชิญ และในการร่วมงานเลี้ยง ควรแต่งกายตามที่กำหนดในบัตรเชิญ เช่น ชุดประจำชาติ ชุดสากล หรือชุดลำลองสุภาพ ฯลฯ ในการกล่าวคำอวยพรนั้น กรณีที่เป็นงานเลี้ยงที่เจ้าภาพเชิญเพียงคณะเดียว

หัวหน้าคณะ (Leader of the Delegation) ควรเตรียมคำกล่าวอวยพรเจ้าภาพ โดยจะกล่าวเมื่อเสร็จการเลี้ยงอาหารค่ำแล้ว และกำลังเริ่มเลี้ยงของหวาน ส่วนการมอบของขวัญ อาจมอบของขวัญให้แก่เจ้าภาพในงานเลี้ยง หรือมอบผ่านฝ่ายเลขานุการ (Secretariat) ของการประชุม โดยเลขานุการคณะจะประสานกับฝ่ายเจ้าภาพก่อนว่า ในงานเลี้ยงจะมีการมอบของขวัญหรือไม่

มารยาทในการเข้าร่วมประชุมในบางประเทศ

จีน ชาวจีนไม่นิยมเรียกชื่อเต็มกัน ดังนั้น การเรียกชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยนามสกุลจึงเป็นสิ่งที่พึงกระทำ และในการประชุมที่เป็นทางการมาก ๆ นั้น ต้องเรียกโดยใช้นามสกุลพร้อมกับตำแหน่งของผู้นั้นด้วย จึงจะถือเป็นการให้เกียรติ

ญี่ปุ่น เนื่องจากชาวญี่ปุ่นยึดถือในเรื่องการตรงต่อเวลามาก หากเข้าร่วมประชุมที่ญี่ปุ่นควรไปถึงที่ประชุมก่อนกำหนดการ อย่างน้อย ๑๕ นาที จึงจะถือว่าเป็นการให้เกียรติทั้งผู้จัดและผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่น ๆ

เม็กซิโก จะถือว่าเวลาตามกำหนดการเป็นเพียงเวลาโดยประมาณที่จะให้เข้าร่วมประชุมเท่านั้น

ฝรั่งเศส ควรหลีกเลี่ยงการโทรศัพท์หาผู้เข้าร่วมประชุม โดยใช้หมายเลขโทรศัพท์ส่วนตัว เนื่องจากชาวฝรั่งเศสเห็นว่า

เรื่องงานกับเรื่องส่วนตัวเป็นคนละส่วนกัน นอกจากนี้ไม่ควรไป เข้าร่วมประชุมสาย และเรียกชื่อตัวในระหว่างการประชุม

บรรณานุกรม

- สำนักพัฒนาบุคลากร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, เอกสารประกอบ
การบรรยาย โครงการฝึกอบรมหลักสูตร การเตรียมตัวเดินทางไปราชการ
ต่างประเทศ งานด้านพิธีการทูต และมารยาทสากล การสาธิตมารยาท
ในการรับประทานอาหาร, กรุงเทพมหานคร, 2545.
- สำนักพัฒนาบุคลากร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร,
เอกสารประกอบคำบรรยาย โครงการฝึกอบรม หลักสูตร การพัฒนา
นักบริหารรุ่นที่ 2 งานพิธีการทูต และมารยาทสากล
ในโอกาสต่าง ๆ, กรุงเทพมหานคร 2550.
- ธีรน้อย, มารยาทสากลในการสังสรรค์และงานเลี้ยง โดย สมิตธิส ไมเคิล,
กรุงเทพมหานคร, สร้างสรรค์-วิชาการ.
- ลดดา อมรทัต, มารยาทสากล โดย มาร์ติน เอลิซาเบท, กรุงเทพมหานคร,
กรมวิชาการ 2545.
- อดุลย์ รัตนมันเกษม, มารยาทสากล, กรุงเทพมหานคร, ยินหยาง, 2533.
<http://www.bunditcenter.com/articles.php?articleId = 47>.
- <http://www.sat.or.th/phrae/meeting.htm>.
- <http://www.pirum.ku.ac.th/~agrpect/envelop/character3.doc>.

รายชื่อคณะผู้จัดทำคู่มือมารยาทสากล

1. นางอุมาสิวี สอาดเยี่ยม ที่ปรึกษา
รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
2. นายสมพล วณิชพันธุ์ ที่ปรึกษา
รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
3. นายบุญล สุบุญศิริ ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาบุคลากร
4. นางสาววดี ชิตชิน หัวหน้าคณะผู้จัดทำ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิชาการและประสานการพัฒนา
สำนักพัฒนาบุคลากร
5. นางสาวดวงดาว จอนสุข คณะผู้จัดทำ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานกลุ่มงานพิธีการทูต
สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
6. นางศมนนฤทัย อักษรมัต คณะผู้จัดทำ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานสมาคมรัฐสภา
และสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศเทศ
7. นางสาวจันทนา ศักดานุวัฒน์วงศ์ คณะผู้จัดทำ
นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 8
8. นางอรวิลี จันทร์บุญแก้ว คณะผู้จัดทำ
นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 5
9. นางสาวอัจฉรา วิไลหงษ์ คณะผู้จัดทำ
นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 5
10. นางสาวสุรางค์รัตน์ สมสุข คณะผู้จัดทำ
เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล 5

11. นางสาวธาสินี กานันชัย คณะผู้จัดทำ
เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล 5
12. นางสาวทัศนีย์ ภาคทรัพย์ศรี คณะผู้จัดทำ
เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล 5

ออกแบบ : กลุ่มงานบรรณาธิการและเทคโนโลยีจัดการพิมพ์
พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร